

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra Pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Připravenost dětí z dětských domovů na odchod do běžného života

Readiness for the common life of the children leaving a childrens 'home

Hana KRUPIČKOVÁ

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Veronika BLAŽKOVÁ, Ph.D.
Studijní program: Vychovatelství
Studijní obor: Vychovatelství
Typ studia: Kombinované

2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: „*Přípravenost dětí z dětských domovů na odchod do běžného života*“, vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu. Prohlašuji, že elektronická verze je shodná s tištěnou podobou.

Souhlasím s půjčováním bakalářské práce v rámci knihovních služeb.

V Praze 20. 5. 2017

.....

podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala PhDr. Veronice Blažkové Ph.D. za vedení celé bakalářské práce, za vstřícnost poskytnuté konzultace a odborné rady. Děkuji, celé své rodině za lásku a trpělivost, kterou mi celou dobu mého studia poskytovali. Děkuji jim za víru, kterou ve mně měli, i když já sama jsem si nevěřila.

Moje poděkování by nemohlo být úplné bez vyjádření díky všem respondentům, kteří se osobně účastnili výzkumu, diskutovali se mnou a pomáhali kritikou i řadou podnětů.

Anotace

Bakalářská práce zpracovaná na téma: „*Připravenost dětí z dětského domova na odchod do běžného života*“ se zabývá dětmi, jež jsou umístěny do dětského domova a jejich přípravou na odchod do běžného života.

Cílem bakalářské práce je definovat důvody, které vedou k umístění dětí do dětského domova. Dále práce zjišťuje, jak se mladiství připravují na svůj odchod do společného života poté, co dosáhli zákonného věku nebo dokončili svůj kariérní trénink.

Klíčová slova

Dětský domov, projekt, startovací byty, ústavní výchova, vychovatel.

Annotation

The topic of the elaborated bachelor's work: *"Readiness for the common life of the children leaving a foster home."* The work takes into consideration those children placed into a foster home and their readiness for the common life after leaving the facility.

The intention of this bachelor's work is to define the reasons that lead to placing children into a children's home. Furthermore, the work detects how the juvenils are getting ready towards their departure for the common life after they reach the legal age or finish their career training.

Keywords

Childrens' home, educator, institutional care, project, starting flats, warden.

OBSAH

1 ÚVOD.....	8
--------------------	----------

TEORETICKÁ ČÁST

2 ÚSTAVNÍ VÝCHOVA.....	11
-------------------------------	-----------

2.1 Dětský domov	12
------------------------	----

2.2 Dětský domov se školou	13
----------------------------------	----

2.3 Diagnostický ústav	14
------------------------------	----

2.4 Výchovný ústav	14
--------------------------	----

3 DŮVODY PRO UMÍSTĚNÍ DÍTĚTE DO DĚTSKÉHO DOMOVA.....	16
---	-----------

3.1 Specifické poruchy chování	16
--------------------------------------	----

3.2 Nedostatečná péče rodičů	17
------------------------------------	----

3.3 Hmotná nouze rodičů.....	17
------------------------------	----

3.4 Vlastní žádost dítěte nebo zákonných zástupců.....	18
--	----

4 PŘÍPRAVA DÍTĚTE NA ODCHOD Z DĚTSKÉHO DOMOVA.....	20
---	-----------

4.1 Vychovatel	20
----------------------	----

4.2 Kompetence vychovatele	23
----------------------------------	----

4.3 Profesní příprava	24
-----------------------------	----

4.4 Délka pobytu v dětském domově.....	25
--	----

4.5 Odchod dítěte z dětského domova	26
---	----

4.6 Sociální kurátor.....	26
---------------------------	----

4.7 Možnosti bydlení po odchodu z dětského domova.....	27
--	----

4.7.1 Startovací byty	28
-----------------------------	----

4.7.2 Dům na půl cesty	28
------------------------------	----

4.7.3 Azylový dům.....	30
------------------------	----

5 NADACE A PROJEKTY PŘÍPRAVUJÍCÍ DĚTI NA ODCHOD DO BĚŽNÉHO ŽIVOTA.....	31
---	-----------

5.1.1 Nadání a dovednosti o. p. s.	32
---	----

5.1.2 Nadační fond Veroniky Kašákové	32
--	----

5.1.3 Nadační fond manželů Livie a Václava Klausových.....	33
--	----

5.1.4 Nadační fond Terezy Maxové.....	34
---------------------------------------	----

PRAKTICKÁ ČÁST

6	METODOLOGIE VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	35
6.1	Cíl výzkumu.....	35
6.2	Stanovení výzkumných otázek	35
6.3	Metoda šetření - sekundární analýza dat.....	36
6.3.1	Charakteristika dotazníku	37
6.3.2	Rozhovor.....	37
6.4	Charakteristika zkoumaného vzorku.....	38
6.4.1	Respondenti	38
6.4.2	Dětský domov Ledce	38
6.4.3	Dětský domov Dolní Počernice	38
6.5	Analýza výsledků výzkumného šetření	39
6.6	Analýza dotazníkového šetření	44
6.7	Analýza rozhovorů.....	57
6.8	Ověření výzkumných otázek	59
7	ZÁVĚR	61
8	SEZNAM POUŽITÝCH INFORMAČNÍCH ZDROJŮ.....	63
9	SEZNAM TABULEK, GRAFŮ	66
10	SEZNAM PŘÍLOH	68

1 ÚVOD

„Výchova dětí je činnost, při níž musíme obětovat čas, abychom ho získali.“

Jean Jacques Rousseau¹

Bakalářská práce na téma: „*Připravenost dětí z dětského domova na odchod do běžného života*“ vychází z mého osobního profesního života v dětském domově Ledce, kde pracuji již řadu let na 2. rodinné skupině. Skupinu obývají děti ve věkové kategorii od 3 let do 18 let. Já i moje kolegyně, jako kmenové vychovatelky, musíme řešit otázku jejich připravenosti na odchod do běžného života.

Ze statistik, které se čas od času objevují v různých médiích, se uvádí: „*Stát v letech 2014 a 2015 odebral rodičům každý rok okolo 5 a půl tisíce dětí, loňská čísla ještě nejsou k dispozici. Na konci roku 2015, ale v péči státu vyrůstalo přes 22 a půl tisíce dětí.*“²

Evropská unie stále tvrdí, že Česká republika má velký počet dětí umístěných v ústavních zařízeních, i když je jisté, že počet dětí v ústavních zařízeních rok od roku klesá.

Do dětských domovů jsou umísťovány děti na základě předběžného soudního opatření nebo nařízení o ústavní výchově. Jsou to děti, o které se jejich rodina nemůže nebo nedokáže správně postarat. Pro umístění v dětském domově jsou vždy závažné důvody. Je to zanedbaná péče ze strany rodičů, špatné hygienické podmínky, nepodnětné prostředí, nedostatečné finanční zabezpečení rodiny a v neposlední řadě je to z důvodu specifických poruch chování dětí (krádeže, záškoláctví, útěky z domova, lhaní, drogy, alkohol). Pokud je zjištěno, že dítě není možné umístit do pěstounské péče nebo adopce, je dítě umístěno do dětského domova, dětského domova se školou nebo výchovného ústavu.

V okamžiku příchodu dítěte do dětského domova začíná proces péče, který je nastaven tak, aby dítěti pomohl co nejdříve se aklimatizovat v novém prostředí, najít si zde nové sociální vazby, a začlenit se do kolektivu, ale zároveň začíná důležitá příprava na jeho budoucí odchod z dětského domova. Do tohoto přípravného procesu jsou

---

¹ Jean Jacques Rousseau. [online] Praha: © 2010 citaty-slavyhych.cz. [cit. 2017-04-09]. Dostupný z WWW: <http://citaty-slavyhych.cz/autor/Jean-Jacques_Rousseau>.

² Seznam dětských domovů. [online]. © 2017 Federace dětských domovů ČR [cit. 2017-02-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.fddcr.cz/node/120>>.

zapojení všichni zodpovědní pracovníci dětského domova ředitel, vedoucí vychovatel, sociální pracovníce, vychovatelé a asistenti pedagogů. Nejdůležitějšími pro dítě jsou vychovatelé, kteří jsou s ním v každodenním kontaktu. Musíme si uvědomit, jak složité období dítě právě prožívá. OSPOD a jím stanovený sociální pracovník jej odebral z rodiny, která sice neplnila své základní funkce po stránce výchovné, vzdělávací, hmotné a sociální, ale pro dítě byla jeho rodinným zázemím a jistotou, jenž znalo. Dítě je proto velice nešťastné, frustrované, vyděšené a osamocené. Muselo opustit své rodiče, příbuzné a přátele. Přichází do prostředí dětského domova, které je pro něj naprosto neznámé a cizí.

Mezi první, které v dětském domově poznává, patří ředitel dětského domova, sociální pracovník, vychovatel a děti. Vychovatel pomáhá dítěti s adaptací v novém prostředí, při seznamování s dětmi a v rámci výchovně vzdělávacího procesu vede dítě k tomu, aby jej lépe poznalo a začalo mu důvěřovat. Díky systematické práci sociálních pracovníků a různých dobrovolných sdružení a spolků, se daří napravit podmínky v rodinách, odkud byly děti odebrány a děti se vrací do svých rodin. Pokud se podmínky v rodině nedaří napravit, jsou děti umístěny do náhradní rodinné péče, nebo zůstávají v ústavní péči.

My se budeme zabývat dětmi, které v dětském domově zůstávají až do své plnoletosti. Právě u těchto dětí, i když jich není moc, je velice důležitá příprava na budoucí život mimo zdi dětského domova.

Všichni z vlastní zkušenosti víme, že období dospívání a rané dospělosti patří mezi nejsložitější v našem životě. Osamostatnění je proces, ve kterém nám plnohodnotně pomáhají naši rodiče a blízcí přátelé a příbuzní. Pokud se rozhodneme a osamostatníme se, často se vracíme zpátky k rodičům pro radu a pomoc. To děti z dětských domovů mají odchod do samostatného života a následné osamostatnění mnohem složitější. Dítě, o které bylo doposud v ústavní výchově pečováno, bylo vedeno a žilo v dobrých materiálních podmínkách, se musí, vypořádat s nástrahami běžného života. Najít si zaměstnání, bydlení, začít hospodařit a zapojit se do společnosti, která jej neustále pozoruje a hodnotí. Toto vše je pro děti, které ve většině případů nemají podporu rodiny velice těžké, a proto mají z odchodu do běžného života strach.

Cílem bakalářské práce je definovat důvody, které vedou k umístění dětí do dětského domova. Dále práce zjišťuje, jak se mladiství připravují na svůj odchod do společného života poté, co dosáhli zákonného věku nebo dokončili svůj kariérní trénink.

V teoretické části, se budeme zabývat ústavní péčí, dětskými domovy a důvody k odebrání dětí z dětského domova. Seznámíme se s definicemi vychovatel, kompetence. V druhé se zaměříme na možnosti, jaké mají děti při odchodu z dětského domova, ať už se jedná o startovací byty, azylové domy a domy na půl cesty. V další části práce se zabýváme nadacemi a projekty, které pomáhají dětem při odchodu z dětského domova.

Praktická práce se věnuje zjištění, kolik dětí bylo umístěno do námi sledovaných dvou dětských domovů během deseti let. V kolika letech jsou děti do ústavní péče umístěny, z jakého důvodu jsou děti odebírány z rodinného prostředí a kam děti po ukončení ústavní výchovy odchází. Vlastní výzkumné šetření bylo realizováno dotazníkovou metodou a sekundární analýzou dat. Na závěr nám poskytli rozhovor dva vychovatelé a ředitel dětského domova. Na základě zjištěných skutečností a názorů jsme zpracovali grafy a tabulky, podle nichž jsme ověřili nebo vyvrátili námi stanovené výzkumné otázky.

TEORETICKÁ ČÁST

2 ÚSTAVNÍ VÝCHOVA

„*Ústavní výchova je opatření navržené orgánem sociálně – právní ochrany dětí nařízené soudem.*“³ Ústavní výchova je v České republice nařízena a upravena zákonem č. 109/2002 Sb., O výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. Tyto zařízení plní velice mnoho funkcí. Tou nejdůležitější je péče o děti, které se ocitly v těžké životní situaci, kdy rodina nedokáže plnohodnotně zajistit potřeby dítěte při jeho vývoji. Jedná se většinou o situace neslučitelné se správným psychickým, fyzickým a sociálním vývojem dítěte.

„*Před nařízením ústavní výchovy je soud povinen přezkoumat, zda výchovu dítěte nelze zajistit náhradní rodinnou péčí nebo péčí v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.*“⁴ Ústavní výchovu lze nařídit na dobu tří let. Po uplynutí této doby se musí rozhodnutí jednou za šest měsíců přezkoumat. Zde soud na základě spolupráce dětského domova a orgánu OSPOD zkoumá, zdali se již zlepšily podmínky v rodinném zázemí dítěte a jestli je tedy možno jej vrátit zpátky do rodiny. Pokud tomu tak není, soud znovu prodlouží ústavní výchovu o jeden rok. Tento proces, se může opakovat, až do té doby kdy dítě dosáhne plnoletosti. V případě, že se dítě připravuje na své budoucí povolání, může v dětském domově zůstat až do svých 26. let na základě sepsané dohody mezi dítětem a ředitelem dětského domova.

V tomto léty prověřeném a fungujícím systému se bohužel vyskytuje zásadní problém a tím je lidský faktor. Ano jsou to právě rodiče dětí, kteří při soudním jednání, které se koná, kvůli umístění dítěte do ústavní výchovy, přislíbí nápravu svého současného života s tím, že se o své dítě chtějí starat. V okamžiku, kdy jim již nehrozí postih nebo trvalé odebrání dítěte, jejich snaha ztrácí na intenzitě. Rodiče totiž již nemají dostatečnou motivaci ani snahu své sliby dodržet a zlepšit svůj životní styl, aby mohli své dítě získat zpátky do své péče. Myslí si totiž, že stačí jednou za čas se na dítě přijít podívat, nebo mu zatelefonovat a nabývají přesvědčení, že vše je v pořádku.

---

³ MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. Vyd. 2., přepracováno. Praha: Portál, 2008, s. 271. ISBN 978-80-7367-368-0.

⁴ MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. Vyd. 2., přepracováno. Praha: Portál, 2008, s. 240. ISBN 978-80-7367-368-0.

Domů si jej však nechtějí, anebo nemůžou vzít a dítě v dětském domově vyrostě, dospěje a z dětského domova odchází až v osmnácti letech. Samozřejmě nemluvíme o všech rodičích dětí, jež jsou do náhradní rodinné péče umístěny.

„Ústavní péče je v současné době minimalizovaná, což znamená poskytování ústavní péče jen těm, kterým žádná jiná z široké škály rozvíjených alternativ ústavní péče nemůže pomoci a to jen na dobu, po níž je ústavní péče z hlediska potřeby klienta a společnosti nutná.“⁵

Ústavní výchova může být ukončena v okamžiku, pominou-li důvody k ústavní výchově, dítěti je navržena a následně uložena jiná náhradní rodinná péče nebo dítě dosáhlo plnoletosti.

Zařízení pro ústavní výchovu:

- dětský domov
- dětský domov se školou
- výchovný ústav
- diagnostický ústav

2.1 Dětský domov

Dětský domov je zařízení pro děti s nařízenou ústavní výchovou ve věku od tří do osmnácti let. Pokud se připravují na své budoucí povolání, mohou zde být do dvaceti šesti let. *„Dětský domov pečuje o děti podle jejich individuálních potřeb. Ve vztahu k dětem plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální.“⁶*

Domov je rozdělen na rodinné skupiny maximálně po osmi dětech. Děti zde žijí v rodinném prostředí, a proto je kladen důraz na to, aby byli pohromadě sourozenecké skupiny. Přes den děti navštěvují školu a odpoledne žijí běžným rodinným životem. Hrají si, uklízí své věci, učí se vařit, hospodařit s financemi, navazovat sociální vazby. Všechny tyto činnosti pomalu připravují děti na jejich budoucí život. Dětský domov se

---

⁵ MATOUŠEK, O. *Ústavní péče*. 2. rozš. a přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1999. Studijní texty (Sociologické nakladatelství), sv. 8. s. 149. ISBN 80-85850-76-1.

⁶ *Zákon č. 109/2002 Sb. o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.* [online] Praha: © AION CS, s.r.o. 2010-2017, [cit. 2017-02-15]. J. Dostupný z WWW: <<https://zakonyprolidi.cz/cs/2002-109>>.

snaží dětem připravit co nejlepší podmínky pro jejich psychický, sociální a tělesný vývoj. K tomu jim má pomoci hlavně rodinná výchova v dětském domově. Vzdělávání dětí probíhá mimo dětský domov. Děti navštěvují základní školu, střední školu, vysokou školu vždy mimo areál zařízení.

Tyto domovy jsou určeny pro děti, které nemají žádné výchovné problémy. Je zde největší pravděpodobnost, že se tyto děti po odchodu z dětského domova zapojí do běžného společenského života.

2.2 Dětský domov se školou

Dětské domovy se školou se starají o děti s nařízenou ústavní výchovou, které mají různé poruchy chování nebo potřebují zvláštní výchovnou péči. Obvykle jsou zde umístěny děti ve věku od šesti až do patnácti let. Pokud nedokončilo dítě základní vzdělání, může v domově zůstat déle. Po ukončení povinné školní docházky pokračuje ve vzdělání na střední škole mimo zařízení dětského domova. *„Nemůže-li se dítě po ukončení povinné školní docházky pro pokračující závažné poruchy chování vzdělávat ve střední škole mimo zařízení nebo neuzavře-li pracovněprávní vztah, je přeřazeno do výchovného ústavu.“⁷*

V dětských domovech se školou je stanoveno, že v jedné skupině musí být minimálně 5 dětí a maximálně 8 dětí. Rodinné skupiny mají v rámci výchovně vzdělávacího procesu připravený program, který je sestaven ze sportovní, zájmové, relaxační a odpočinkové činnosti. Dále je připravena individuální a skupinová terapie pro děti s výchovně vzdělávacími problémy.

Dětský domov se školou zároveň poskytuje odborný a poradenský servis pro rodiče dětí umístěných v těchto zařízeních. Toto vše pro děti a jejich rodiče připravuje tým složený z pedagogů, psychologů a etopedů.

Cílem všech těchto aktivit je výchova dětí se specifickými poruchami chování a příprava na návrat k rodinám.

---

⁷ § 13 109/2002Sb. *Zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních*. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 48, s. 2978-2991. ISSN 1211-1244. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=109/2002&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

2.3 Diagnostický ústav

„Diagnostický ústav přijímá děti s nařízeným předběžným opatřením, nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou; děti s uloženou ochrannou výchovou také na základě výsledků komplexního vyšetření, zdravotního stavu dětí a volné kapacity jednotlivých zařízení umísťuje do dětských domovů se školou nebo výchovných ústavů. Děti v tomto zařízení mohou být nejdéle osm týdnů. Zákonem je dáno, že minimální počet dětí v jedné skupině je 4 a maximálně 6 dětí.“⁸

V daném zařízení mohou být až osm týdnů. Děti v tuto dobu jsou v péči odborníků a to etopedů, psychologů, lékařů a speciálních pedagogů. Na základě diagnostik těchto odborníků je vypracována závěrečná zpráva, tzv. program rozvoje osobnosti. Diagnostický ústav doporučuje a rozhoduje o tom, které zařízení je pro dítě vhodné. Následně jsou děti umísťovány dle jejich vzdělávacích, sociálních, výchovných možností a potřeb do různých k tomu určených zařízení.

Diagnostický ústav poskytuje preventivně výchovnou činnost prostřednictvím ambulantní péče, jež je připravena pro rodiče a jejich děti s výchovnými problémy. Cílem této činnosti je nabídnout dítěti a jeho rodině diagnostickou, terapeutickou a sociální pomoc, a tím předcházet nevhodnému chování dítěte a jeho následnému umístění do různých výchovných zařízení.

2.4 Výchovný ústav

„Výchovný ústav se zabývá péčí o děti, které jsou, starší 15 let. Tyto děti mají uloženu ústavní výchovu nebo ochranou výchovu.“⁹ Děti do zařízení přicházejí přímo:

- z diagnostického ústavu
- z dětského domova

---

⁸ § 5 109/2002Sb. *Zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních.* In: *Sbírka zákonů České republiky.* 2002, částka 48, s. 2978-2991. ISSN 1211-1244. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=109/2002&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

⁹ § 14 109/2002Sb. *Zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních.* In: *Sbírka zákonů České republiky.* 2002, částka 48, s. 2978-2991. ISSN 1211-1244. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=109/2002&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

- dětského domova se školou

Děti se do výchovného ústavu přemísťují z dětského domova nebo z dětského domova se školou vždy ze závažných výchovných důvodů na základě soudního rozhodnutí.

„Do výchovného ústavu může být umístěno i dítě starší 12 let, má-li uloženu ochrannou výchovu, a v jeho chování se projevují tak závažné poruchy, že nemůže být umístěno v dětském domově se školou. Výjimečně, v případech zvláště závažných poruch chování, lze do výchovného ústavu umístit i dítě s nařízenou ústavní výchovou starší 12 let.“¹⁰

Výchovné ústavy jsou zřizovány zvláště pro děti:

- a) s nařízenou ústavní výchovou,
- b) s uloženou ochrannou výchovou,
- c) které jsou nezletilými matkami,
- d) které vyžadují výchovně léčebnou péči.¹¹

Výchovný ústav zřizuje a provozuje základní nebo speciální školu, kterou navštěvují děti umístěné v tomto zařízení. Méně časté je zřízení střední školy při výchovném ústavu.

Ve výchovném ústavu jsou děti rozděleny do rodinných skupin a to v počtu nejméně 5 a nejvíce 8 dětí. Cílem výchovného ústavu je naučit děti sebeovládání, zvládání zátěžových situací, převzetí zodpovědnosti za své činy, což znamená připravit děti na jejich budoucí samostatný život.

---

¹⁰ § 14 109/2002 Sb. *Zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních*. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 48, s. 2978-2991. ISSN 1211-1244. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=109/2002&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

¹¹ § 14 109/2002 Sb. *Zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních*. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 48, s. 2978-2991. ISSN 1211-1244. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=109/2002&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

3 DŮVODY PRO UMÍSTĚNÍ DÍTĚTE DO DĚTSKÉHO DOMOVA

Umístění dítěte do dětského domova probíhá vždy na základě právoplatného rozhodnutí o ústavní péči nebo předběžného opatření. Od 1. 1. 2014 lze dítě umístit do dětského domova rovnou, bez předchozího vyšetření v diagnostickém ústavu, to znamená, že dítě je do dětského domova umístěno z domova, diagnostického ústavu nebo z jiného dětského domova. Na základě statistického šetření (viz. kapitola 5 Výzkum), jsme rozdělili důvody k uložení ústavní výchovy, na jejichž základě jsou děti umístěny do dětského domova následujícím způsobem:

- Specifické poruchy chování.
- Nedostatečná péče rodičů.
- Hmotná nouze rodičů.
- Na žádost zákonných zástupců.

Víme však, že v některých případech se důvody pro umístění dítěte do dětského domova navzájem doplňují. Například pokud je důvodem k umístění nedostatečná péče rodičů, velice často se následně u dítěte rozvinou specifické poruchy chování.

3.1 Specifické poruchy chování

Tento důvod patří mezi nejčastější při umisťování dětí do dětského domova. Rodiče již nezvládají péči o tyto děti, a proto jsou děti na základě rozhodnutí soudy umístěny v dětském domově. Mezi specifické poruchy chování patří záškoláctví, lhaní, krádeže, potulky, útěky z domova a agresivní chování.

Děti se specifickými poruchami chování si nedokáží vytvořit sociální vazby k dětem i dospělým. Stávají se tak osamělými a izolovanými. Následné rozvinutí disociálního chování vede k nezvládnutí výchovy ze strany rodičů a následné umístění dítěte do ústavního zařízení.

Děti, které do domova přicházejí z důvodu specifických poruch chování, jsou většinou již v adolescentním věku. To je velice těžké období, kdy tito mladí lidé hledají svou vlastní identitu a neustále jsou v opozičním jednání. Velice dlouho, si zvykají na

nové prostředí dětského domova. Mají problém navázat bližší vztah s některým z vychovatelů.

Specifické poruchy chování jsou charakteristické nedodržením společenských norem a pravidel. O této poruše hovoříme v případě, že toto chování trvá déle než 6 měsíců. Děti se vyznačují nedostatečnou vytrvalostí a nadměrnou nekoordinovanou aktivitou.

Nezřídka jsou tyto děti přerazovány do výchovných ústavů, protože v prostředí dětského domova všechny metody a postupy při snaze o výchovu a začlenění dítěte do kolektivu dětí selhávají.

3.2 Nedostatečná péče rodičů

Nedostatečná péče rodičů je závažný problém. Většinou rodiče nejsou schopni postarat se o dítě, ať už z finančních, sociálních, etnických nebo citových důvodů. Každá rodina má svůj žebříček hodnot a dodržuje své sociální normy, jež jsou dětem vštěpovány již od narození. Pokud rodina nemá tyto normy jasně stanoveny, mluvíme o rodině dysfunkční s patologickými jevy výchovy. Rodina se o dítě nedokáže postarat a plně je zabezpečit ať je to po stránce citového nebo hmotného zabezpečení. Děti v těchto rodinách jsou často zanedbané, nevzdělané a citově deprivované. Často se vyskytuje spojitost s nedostatečnou péčí a specifickými poruchami chování. Selhání rodičů v péči o děti je dalším nejčastějším důvodem pro umístění dítěte do dětského domova.

3.3 Hmotná nouze rodičů

Pod pojmem hmotná nouze rodičů se jedná o špatné bydlení a nedostatek finančního zabezpečení. Tento důvod k umístění dítěte do ústavní péče patří mezi méně časté. Zákon stanoví, že: *„Nedostatečné bytové poměry nebo majetkové poměry rodičů dítěte nebo osob, kterým bylo dítě svěřeno do péče, nemohou být samy o sobě důvodem pro rozhodnutí soudu o ústavní výchově, jestliže jsou jinak rodiče způsobilí zabezpečit*

*řádou výchovu dítěte a plnění dalších povinností vyplývajících z jejich rodičovské odpovědnosti.*¹²

Na základě našeho výzkumného šetření jsme zjistily, že děti jsou z důvodu hmotné nouze rodičů stále do ústavní péče umisťovány.

Pokud jsou rodiče bez finančních prostředků, nemají zajištěné bydlení a zároveň nezvládají péči a výchovu dětí, sami žádají OSPOD o jejich umístění do dětského domova. V těchto případech se prolínají důvody k odebrání dětí z rodin, a jejich následného umístění do dětského domova na základě předběžného opatření. Nezřídka se stává, že pokud rodiče nemají finanční zázemí, odvedou děti na sociální odbor s tím, že se již o děti nemohou postarat. Jako příklad si můžeme uvést případ tří sourozenců.

*„Rodiče sami požádali o ústavní výchovu a děti do dětského domova přivezli. Hlavní důvod uvedli, že nemají dostatek financí, a proto se nemohou o děti postarat. Po seznámení s rodinnými poměry bylo zjištěno, že otec dětí, byl taktéž v dětství umístěn do dětského domova, v kterém žil, až do svých osmnácti let. Přebral tedy tento model výchovy a sám nebyl připraven se postarat o své tři děti. Matka péči a výchovu o rodinu taktéž nezvládala.*¹³

V současné době, jsou děti nadále umístěny v dětském domově a rodiče je pravidelně navštěvují. Nemají ovšem vůbec zájem a snahu cokoliv ve svém životě změnit proto, aby jim mohly být děti navráceny. Samozřejmě nesouhlasí s umístěním dětí do pěstounské péče s odůvodněním, že jsou to jejich děti. (pozn. autora)

3.4 Vlastní žádost dítěte nebo zákonných zástupců

Důvod k umístění dítěte do ústavní výchovy patří k těm méně známým. Jedná se o malé procento případů, kdy je dítě umístěno do ústavní výchovy na vlastní žádost, nebo o jeho umístění požádají rodiče. Dítě nebo jeho rodič požádají OSPOD o umístění dítěte do ústavní výchovy.

---

¹² § 971 89/2012 Sb. *Zákon občanský zákoník*. [online] Praha: © AION CS, s.r.o. 2010-2017, [cit. 2017-02-15]. Dostupný z WWW: <<https://zakony.kurzy.cz/2012-89obcansky-zakonik/cast-2-hlava-3-dil-4/>>.

¹³ KOLEKTIV AUTORŮ. *Archiv Dětský domov, Základní škola a Mateřská škola Ledce, příspěvková organizace*. 1 vyd. Ledce: 2011.

Na základě tohoto podnětu je situace v rodině prošetřena, vyhodnocena, a pokud jsou důvody žádosti k umístění dítěte do dětského domova vyhodnoceny jako pravdivé, je dítě do dětského domova umístěno. Tento důvod k umístění je vždy problematický a emočně vypjatý, protože se jedná o vážné spory a výchovné problémy v disfunkčních rodinách.

V dětském domově byl umístěn chlapec, který pocházel z nefunkční rodiny. Po rozvodu rodičů byl svěřen do péče otce, ale chlapec si nerozuměl s jeho novou manželkou a po dlouhotrvajících neshodách se sám rozhodl, že již nechce s otcem žít v jeho nové rodině. Podal si žádost na OSPO, a ve spolupráci se sociální pracovníci, si vybral dětský domov a podal žádost o umístění do tohoto dětského domova. Zde pobýval přibližně jeden rok a poté byl umístěn do pěstounské péče ke své tetě – sestře otce. V její péči je spokojený a jeho chování je bez problémů.“¹⁴

V případě žádosti o umístění dítěte do dětského domova na vlastní žádost, se většinou jedná o děti v adolescentním věku, které jsou již schopny samostatně rozhodovat o svém vlastním životě. Dítě se samo rozhodne a chápe, že dětský domov mu může, lépe než jeho rodiče, zabezpečit jeho vzdělání, rozvoj a ostatní potřeby než jeho vlastní biologičtí rodiče.¹⁵

---

¹⁴ KOLEKTIV AUTORŮ. *Archiv Dětský domov, Základní škola a Mateřská škola Ledce, příspěvková organizace*. 1 vyd. Ledce: 2011.

¹⁵ *Jaká je opravdu situace dětí v dětských domovech?* [online]. Copyright © Aiwan. Kolobok smiles. [cit. 2017-02-15].]. Dostupný z WWW: < <http://www.chytrazena.cz/jaka-je-opravdu-situace-deti-v-detskych-domovech-24262.html>>.

4 PŘÍPRAVA DÍTĚTE NA ODCHOD Z DĚTSKÉHO DOMOVA

Příprava dětí na jejich odchod z dětského domova začíná ihned po jejich příchodu do dětského domova. Tato příprava probíhá přirozeně a to hlavně každodenním příkladem vychovatele si děti nacvičují praktické dovednosti. Děti si osvojují základní hygienická pravidla a jejich pravidelné dodržování. Každý den uklízí své osobní věci. Musí udržovat pořádek na pokoji a v celém domově. Jedná se o dlouhodobý nenásilný proces, kdy se děti učí jak zvládnout své běžné denní povinnosti. Následuje cílená příprava dítěte na odchod do běžného života. V tomto okamžiku se děti seznamují, s tím jak hospodařit s financemi. Učí se jak navazovat sociální vazby, jak si najít práci a zároveň si ji udržet. Zjišťují, jaké mají možnosti, pokud odejdou z dětského domova. Poznávají princip startovacích bytů, azylových domů a domů na půl cesty.

Velkým problémem pro tyto děti je návštěva a jednání s různými institucemi. Nedovedou se totiž orientovat v našich zákonech a neradi s těmito institucemi jednají. Je to dáno hlavně tím, že v sobě mají vybudovanou nedůvěru k různým institucím a státním orgánům. Již v dětství jim do života významně zasáhl OSPOD v okamžiku jejich odebrání z rodiny, a přesto, že to vždy bylo ze závažných důvodů a hlavně v jejich prospěch, děti tuto skutečnost vnímaly negativně. Překonat tyto problémy pomáhají dětem hlavně vychovatelé, sociální pracovníci a sociální kurátoři.

4.1 Vychovatel

Vychovatel je pedagogický pracovník, který na děti každodenně působí svým charakterem, jednáním, osobními názory. Musí umět oddělit své osobní sympatie, negativní pocity, a své každodenní starosti od pracovních a profesních povinností. Pokud se mu toto podaří, bude dítěti vždy dobrým a spolehlivým rádcem. Musí být vybaven dobrými komunikačními prostředky a to proto, aby zvládl komunikaci s dětmi i s jejich rodiči a rodinnými příslušníky.

Vychovatelem a pedagogickým pracovníkem je v zákonu určeno takto:

„Pedagogickým pracovníkem zařízení nebo střediska se rozumí zaměstnanec, který vykonává vyučovací, výchovnou, pedagogicko-psychologickou činnost nebo speciálně pedagogickou činnost. Pedagogickým pracovníkem může být ten, kdo má odbornou a pedagogickou způsobilost a nebyl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin. Bezúhonnost se prokazuje výpisem z evidence Rejstříku trestů ne starším než 3 měsíců, který musí být zařízení nebo středisku předložen před vznikem pracovněprávního vztahu.

U každého pedagogického pracovníka musí být před vznikem pracovněprávního vztahu zjištěna psychická způsobilost psychologickým vyšetřením. Způsob provádění psychologického vyšetření stanoví ministerstvo vyhláškou.

Pedagogičtí pracovníci zařízení nebo střediska vzdělávají a vychovávají děti a klienty v souladu s cíli výchovy a vzdělávání, stanovenými tímto zákonem a dalšími právními předpisy.“¹⁶

Vychovatel je hlavním výchovným činitelem při výuce a výchově dítěte. Všechny své znalosti, pedagogické vzdělání a kompetence využívá k pozitivnímu působení na jemu svěřené děti a jejich přípravu na odchod z dětského domova.

Práce vychovatele je náročná a zahrnuje spoustu drobných činností, které musí vykonávat např. vzdělávání dětí, nakupování oblečení, nakupování dárků, vypracování a vedení osobních spisů dítěte, psaní posudků k soudnímu řízení.

Vychovatel s dětmi pracuje dle plánu, který je stanoven ve Vnitřním řádu dětského domova.

„Organizace výchovně vzdělávacích činností v zařízení DD Ledce se dělí:

- *Vzdělávací program dětského domova.*
- *Plán výchovně vzdělávací činnosti na školní rok.*
- *Týdenní plán.*
- *Individuální plán rozvoje dítěte.“¹⁷*

---

¹⁶ § 18 109/2002 Sb. *Zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních.* [online] Praha: © AION CS, s.r.o. 2010-2017, [cit. 2017-02-16]. Dostupný z WWW: <<https://zakonyprolidi.cz/cs/2002-109>>.

¹⁷ KOLEKTIV AUTORŮ. *Vnitřní řád 2016 - Dětský domov, Základní škola a Mateřská škola Ledce, příspěvková organizace.* s. 7. Ledce: 2016.

Cílem tohoto výchovného procesu je hlavně to, aby se děti dobře aklimatizovaly na pobyt v dětském domově, zvykly si a zařadily se mezi ostatní členy rodinné skupiny. Dále je zde důležitá příprava dítěte na jeho odchod z dětského domova. Vychovatelé využívají všechny dostupné výchovné metody, informace a zkušenosti k tomu, aby se dítě po odchodu z dětského domova bez problémů zapojilo do běžného života. Nejdůležitějším se nám jeví Individuální plán dítěte. Je vypracováván 2x ročně pro jednotlivé děti. Vychovatel při přípravě individuálního plánu rozvoje dítěte klade důraz na jednotlivé schopnosti dítěte a to jak po stránce psychické, fyzické, kulturní a sociální. Vychovatel, který jej vypracuje, seznámí s jeho obsahem dítě, pro něj je plán připraven a snaží se, aby jej spolu s dítětem splnil. Musíme si uvědomit, že ne vždy se jednotlivé body individuálního plánu dají splnit. Je to dáno různými faktory, jako jsou intelekt dítěte, mentální zralost dítěte, nedostatek času, nebo nevhodnost prostředí.

Tabulka 1: Individuální vzdělávací plán 17 ti leté dívky pro rok 2017

Jméno:	Nar.
Škola:	Rod. skup. 2
Téma	Plány a postupy
1. Osobní problematika ovlivňující edukační proces	Nadále se snažit posílit její důvěru ve vlastní názor a schopnosti. Podporovat ji k osamostatnění.
Cíl	Ukazovat dívce, že rozhodování zvládne sama bez cizí pomoci.
Posilování osobnosti	
2. Mezilidské vztahy, vztah k rodině	Vést dívku k tomu, aby se k svým sourozencům chovala ohleduplně a svou náklonost dělila spravedlivě mezi všechny tři sourozence.
Cíl	
Vztah k sourozencům.	
3. Sebeobslužnost a hygiena	Důsledná kontrola při péči o vlasy. Nadále kontrolovat a korigovat výskyt vši.
Cíl	
Péče o vlasy.	
4. Vztah k povinnostem v zařízení	Motivovat dívku k pravidelnému úklidu.
Cíl	
Úklid svých osobních věcí	
5. Školní dovednosti a vzdělávací potřeby	Motivovat dívku k lepším studijním výsledkům.
Cíl	Spolupracovat se školou a s třídní učitelkou.

Zlepšit své studijní výsledky.	Cílem tohoto snažení je přijetí dívky na střední školu.
6. Zájmy	Dívka navštěvuje turistický a taneční kroužek v ZŠ Vinařice. Pozitivně ji motivovat, aby své získané dovednosti nadále zdokonalovala.
Cíl	
Zájmový kroužek	
7. Příprava na samostatný život	Nákupy oblečení, paragony nominální hodnota peněz. Pomocí příkladů učit dívku jak hospodařit s financemi.
Cíl	
Finanční gramotnost	
8. Sexuální výchova	Individuální pohovor
Cíl	
Rizika předčasného pohlavního života	
9. Přání a vyjádření dítěte	Příprava k přijímacímu řízení.
Cíl	
Přijetí na střední školu	

Zdroj: Dětský domov, Základní škola a Mateřská škola Ledce. 2017.

V tomto plánu je již zahrnuta příprava na budoucí odchod dívky z dětského domova. Je zde mimo jiné naplánována důležitá pomoc při přípravě k přijímacím zkouškám, výuka v oblasti finanční gramotnosti a v neposlední řadě sexuální výchova.

4.2 Kompetence vychovatele

Kompetence - (z anglického slova znamenající příslušnost, způsobilost, původně z latinského competere = mít společný cíl, setkávat se) - schopnost, předpoklady jedince nebo skupiny, instituce, organizace zvládnout určitou činnost, situaci, respektive posuzovat určité jevy s vědomím širších souvislostí nebo s odborného hlediska. V mnoha případech vyplývá kompetence z role a sociální pozice a nemusí nutně znamenat optimální zvládnutí problematiky.¹⁸

¹⁸ PETRUSEK A KOL. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. s. 245. ISBN 80-7184-164-1.

Vychovatel v dětském domově využívá své kompetence k výchově a pozitivní motivaci dětí. Činí tak nepřetržitě během své výchovné činnosti. Děti si často ani neuvědomují, že jsou vychovávány a připravovány na odchod z dětského domova.

Kompetence vychovatele jsou brány jako samozřejmost, ani samotný vychovatel si neuvědomuje, že nějaké kompetence má a jaké tyto kompetence jsou.

Petrusek (1996) rozdělil kompetence podle oblastí, jichž se týkají na:

- a) *„**Kompetence profesní** – tuto kompetenci získává vychovatel dosaženým pedagogickým vzděláním.*
- b) ***Kompetence sociální** – kompetence vést děti k správnému navazování a udržování sociálních vztahů ve společnosti. Vychovatel dává příklad vlastním chováním a vzorem. Děti vnímají, jak s nimi vychovatel jedná, jak se chová k jiným zaměstnancům a napodobují jej.*
- c) ***Kompetence kulturní** – kompetence vést děti k dobré orientaci v historii a kultuře naší společnosti.*
- d) ***Kompetence inovační** – kompetence v rámci nových pedagogických postupů vzdělávat děti.*
- e) ***Kompetence jazyková** – Je to jazyková výbava vychovatele. V mateřském jazyce vychovatel předává dětem své znalosti a zkušenosti.“¹⁹*

4.3 Profesní příprava

Profesní příprava je velice důležitá. Je to proces, který má dítěti pomoci k tomu, aby se dokázalo plnohodnotně zapojit do společenského života. Dítě, které je umístěno v dětském domově, navštěvuje nejdříve základní školu. Již v průběhu studia je dítě informováno o různých možnostech, které se mu nabízejí. K informování dítěte jsou například využívány osobní pohovory, média, exkurze k zaměstnavatelům a návštěvy středních škol.

---

¹⁹ PETRUSEK A KOL. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. s. 246. ISBN 80-7184-164-1.

Dítě absolvuje vyšetření v pedagogicko-psychologické poradně, kde se zjišťují psychické, vzdělávací a sociální předpoklady k profesnímu vzdělání. Tyto aktivity probíhají vždy pod dohledem kmenového vychovatele. Velmi záleží na jeho empatii, aby dokázal dítěti správně poradit.

Je důležité se této přípravě dlouhodobě věnovat, protože je to důležité rozhodnutí. Na této volbě z velké části záleží budoucí život dítěte. Ve většině dětských domovů, proto patří vzdělávání a profesní příprava dítěte mezi prioritu číslo jedna. Platí totiž, že čím vyšší vzdělání získají, tím jednodušší start do života je čeká.

4.4 Délka pobytu v dětském domově

Jak dlouho žijí děti v dětském domově, záleží na spoustě faktorů. Rodiče musí změnit své sociální a společenské chování, aby mohli znovu zažádat o svěřeni dětí do vlastní péče. Již od počátku rodinných problémů a nedostatečné péče o děti dochází do rodiny sociální pracovnice OSPOD, aby pomohla a poradila rodině s tím jak situaci řešit. Pokud její snaha nemá dostatečnou odezvu a problémy v rodině přetrvávají, je dítě z rodiny odebráno a na základě rozhodnutí soudu o předběžném opatření anebo nařízení ústavní výchovy je dítě umístěno do diagnostického ústavu a následně do dětského domova. Tím práce sociálních pracovníků nekončí, ale začíná. Nadále spolupracuje s rodinou a se sociální pracovníky v dětském domově. Cílem její pomoci je docílit náprav ze strany rodičů, aby se dítě, mohlo co nejdříve vrátit do jeho přirozeného prostředí což je samozřejmě jeho rodina.

Nejkratší pobyt v domově trval 22 dní. *„Chlapci byli umístěni do domova na základě předběžného opatření z důvodu havarijního stavu jejich domu. Rodiče s pomocí sociální pracovnice začali řešit svou bytovou situaci. Získali nový byt a chlapci mohli odejít zpátky domů k rodičům. Je to však opravdu výjimečně krátký pobyt.“*²⁰

Většinou děti v dětském domově prožijí několik let. Děti žijící v domově více než deset let je nutno připravit na jejich život po opuštění dětského domova. Je to dlouhodobý proces, v kterém hlavní roli hrají vychovatelé, kteří se o děti pravidelně

---

²⁰ KOLEKTIV AUTORŮ. *Archiv Dětský domov, Základní škola a Mateřská škola Ledce, příspěvková organizace*. 1 vyd. Ledce: 2011.

starají a nahrazují jim chybějící rodinné zázemí a zároveň je připravují na jejich odchod z dětského domova.

4.5 Odchod dítěte z dětského domova

Dítě z dětského domova odchází, pokud mu:

- a) *„Uplynula doba na, kterou byla ústavní výchova stanovena.*
- b) *Skončila platnost předběžného opatření.*
- c) *Dítě dosáhlo zletilosti.*
- d) *Skončila platnost dohody, kterou dítě uzavřelo s vedením dětského domova.*“²¹

V případě, že dítě odchází z dětského domova z důvodů dosažení plnoletosti, nebo ukončení dohody, má vedení dětského domova povinnost informovat příslušný obecní úřad, sociální odbor a sociálního kurátora o tom, že tato situace nastane.

„Po propuštění nabízí dětský domov prostřednictvím ředitele nebo sociálního pracovníka dětem poradenskou činnost, která se skládá hlavně ze sociálního poradenství a spoluúčasti při jednání na úřadech a institucích.

V případech, že dítě samo nejeví zájem udržovat kontakt s dětským domovem, informuje se sociální pracovník u příslušného OSPODu 1x za půl roku na bývalé dítě a v případě potřeby sám nabídne pomoc.“²²

4.6 Sociální kurátor

„Odborný pracovník státní sociální pomoci v ČR, který poskytuje kontinuální poradenskou a socioterapeutickou službu a pomoc při překonávání obtížných životních situací. Sociální kurátor nabízí své služby:

---

²¹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Vnitřní řád 2016 - Dětský domov, Základní škola a Mateřská škola Ledce, příspěvková organizace.* s. 7. Ledce: 2016.

²² KOLEKTIV AUTORŮ. *Vnitřní řád 2016 - Dětský domov, Základní škola a Mateřská škola Ledce, příspěvková organizace.* s. 8. Ledce: 2016.

- a) *Občanům propuštěným z výkonu trestu.*
- b) *Občanům propuštěným ze školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy po dosažení plnoletosti.*
- c) *Občanům žijícím nedůstojným životem.*
- d) *Občanům závislým na alkoholu a drogách.* ²³

Sociální kurátor přebírá dohled nad dětmi, jež odcházejí z dětského domova. Cílem jeho snažení je navázat s dítětem kontakt a docílit toho, aby se dítě dokázalo orientovat v sociální a administrativní oblasti, našlo si bydlení, práci a dokázalo si ji udržet. Pomáhá mu při jednání na úřadech, poskytuje mu právní poradenství.

4.7 Možnosti bydlení po odchodu z dětského domova

Kam půjdu, až mi bude osmnáct let? Kde budu bydlet? Co budu dělat? Kdo mi bude pomáhat? Tyto otázky si klade většina dětí, umístěných v dětském domově, kterým se blíží ukončení ústavní výchovy. Všichni, kdo pracují s dětmi a také mladí klienti jsou si plně vědomi, že odchod z dětského domova je veliký mezník v jejich životě. Opouštějí své přátele, spolužáky, vychovatele, domov, ve kterém vyrůstali i delší čas. Jsou to všechno jejich jistoty, které v den odchodu děti opustí. Děti jsou proto velice nejisté a trápí je otázky ohledně své budoucnosti.

Většina dětí se vrací ke své rodině a svému původnímu stylu života, ale jsou i tací, kteří nemají rodinu ani přátele, kteří by jim mohli v době po odchodu z dětského domova pomoci. A teď nastává pravý čas. Právě pro tyto případy jsou pro ně připraveny následující možnosti:

- Startovací byt.
- Dům na půl cesty.
- Azylový dům.

---

²³ MATOUŠEK, O., *Slovník sociální práce*, Praha: Portál, 2003. s. 197, ISBN 80-7178-549-0.

4.7.1 Startovací byty

Startovací byty jsou druhem bydlení, který je poskytován mladým lidem na dobu určitou s cílem pomoci jim dosáhnout určité úrovně soběstačnosti, která povede k tomu, že mladí lidé budou schopni samostatně bydlet, hospodařit s majetkem i financemi.

„Startovací byty jsou jakýmsi trenážerem pro nejstarší chráněnce dětských domovů, aby si tak nacvičili vstup do samostatného života, který se na ně chystá.“²⁴

Většina dětských domovů má k dispozici startovací byty, které jsou připraveny k bydlení pro děti, jež odcházejí z dětského domova po dosažení plnoletosti. Tyto byty jsou plně zařízené a je možné zde ubytovat jedno i více dětí najednou.

Pokud je dítě ubytováno ve startovacím bytě učí se jak samostatně hospodařit s penězi, nakupovat, vařit, prát, žehlit a jiné praktické dovednosti, které bude využívat v každodenním životě. Dítě je vždy dozorováno pedagogickým pracovníkem. Ten dítěti radí a pomáhá s jeho problémy a potřebami.

Bohužel jsem během svého statistického šetření, viz kapitola 5, zjistila, že děti nemají zájem o ubytování ve startovacích bytech. Většinou se vracejí do svého původního rodinného prostředí a jen mizivé procento využije možnosti ubytování ve startovacích bytech.

Pozitivní stránkou tohoto ubytování je, že děti, které využijí, této možnosti se dostatečně připraví na svůj život v naší společnosti. Naučí se samostatnosti a hlavně zodpovědnosti. Vzhledem k tomu, že bydlení ve startovacích bytech je dotované, mají děti možnost si ušetřit peníze a ty následně využít pro zajištění nového bydlení.

Ubytování dítěte v startovacím bydlení probíhá na základě dohody mezi zřizovatelem startovacího bytu a dítětem. Doba ubytování je zpravidla 1 rok, ale i tato doba je individuální a záleží na dohodě mezi dítětem a zřizovatelem jak dlouhá bude doba ubytování. Ostatní podmínky spojené s ubytováním se liší, podle dané smlouvy.

4.7.2 Dům na půl cesty

---

²⁴ *Pomáháme mladým lidem na cestě z dětských domovů.* [online]. © 2014–2017 Komerční banka – Société Générale Group, [cit. 2017-02-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.nadacejistota.cz/o-nadaci/aktuality/pomahame-mladym-lidem-na-cestech-z-detskych-domovu/>>.

„Domy na půl cesty poskytují pobytové služby zpravidla pro osoby do 26 let věku, které po dosažení zletilosti opouštějí školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, popřípadě pro osoby z jiných zařízení pro péči o děti a mládež, a pro osoby, které jsou propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranné léčby.“²⁵

„Cílem je pomoci mladým lidem v procesu postupného zapojování do samostatného, běžného života a stát se nezávislými na systému sociální pomoci, popřípadě tuto závislost minimalizovat.“²⁶

V domech na půl cesty je kladen hlavní důraz na dobrovolnost a aktivní přístup klientů. Domy na půl cesty se zaměřují na pomoc pro klienty, kteří se ocitli, v tíživé životní situaci, tato pomoc se poskytuje primárně v oblasti bydlení, ale musíme konstatovat, že se jedná o službu placenou. Tato služba je však časově omezena, pravidlem bývá, že klient může bydlet v domě na půl cesty maximálně jeden rok. Jedná se o komplexní pomoc klientům při zařazení do běžného života. Během této doby se klienti s pomocí speciálních pedagogů, sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách učí:

- Hospodaření s financemi.
- Vedení domácnosti- sami si uklízí, perou, žehlí, vaří.
- Jednání na úřadech – klienti se učí jak správně jednat na různých úřadech.
- Kontakty s rodinou – pomáhají klientům navázat vztahy s rodinou rozvíjet je.
- Najít si práci – klient se učí práci si najít, ale zároveň si ji udržet.

„Sociální pracovníci během klientova pobytu rozvíjí jejich sociální a pracovní dovednosti takový způsobem, aby klienti po odchodu zvládali každodenní pracovní a pracovní zatížení. Rozhodně zde neubytují klienty, kteří jsou závislí na drogách, alkoholu a jiných psychotropních látkách.“²⁷

---

²⁵ § 57 Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. [online] Praha: © AION CS, s.r.o. 2010-2017, [cit. 2017-02-20]. Dostupný z WWW:< <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>>.

²⁶ MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2008. 152 s. ISBN 978-7367-368-0.

²⁷ *Dům na půl cesty pomoc mladým lidem bez rodinného zázemí*. [online]. © Dům na půl cesty 2016, [cit. 2017-02-25]. Dostupný z WWW:<<http://www.dumnapulcesty.cz/>>.

4.7.3 Azylový dům

„Azylové domy poskytují pobytové služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení.“²⁸

„Cílovou skupinou azylových domů jsou muži, ženy, matky s dětmi, rodiny s dětmi, páry, senioři, ale i oběti násilí, oběti živelních pohrom či lidé s duševními poruchami, mentálním postižením nebo závislostí na alkoholu a drogách. Každý azylový dům je však vždy pouze pro určitý okruh osob z této cílové skupiny.“²⁹

Azylové domy se podle klientů dělí na:

- Azylový dům pro muže.
- Azylový dům pro ženy.
- Azylový dům pro mladistvé do 26. let.
- Azylový dům pro matky s dětmi.

Azylové domy poskytují služby základní a fakultativní a to většinou na dobu 1 roku, v individuálních případech lze pobyt prodloužit až na 2 roky. Rozhodnutí o délce pobytu záleží na jednotlivých azylových domech.

Základní služby jsou dány zákonem a jedná se o primární pomoc klientům v oblasti bydlení, stravování, pomoc při řešení problémů v osobní oblasti. Jedná se hlavně o vyřízení dokladů, jednání na úradech, pomoc při hledání zaměstnání a hledání nového bydlení, aby se klient mohl bez problémů zařadit do běžného života.

„Fakultativní služby jsou rozdílné a každý azylový dům má tyto služby přizpůsobeny s ohledem na klienty, kteří jsou v domě ubytováni. Jsou to hlavně vzdělávací a výchovné aktivity, které mají rozvinout u klientů jejich sociální dovednosti. Jsou vykonávány dvěma způsoby a to buď individuálně anebo skupinově. Tyto služby bývají většinou nadstandardní a tudíž placené.“³⁰

---

²⁸ § 57 Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. [online] Praha: © AION CS, s.r.o. 2010-2017, [cit. 2017-02-20]. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>>.

²⁹ MAREK, J.; STRAND, A.; HOTOVCOVÁ, L.. *Bezdomovectví: v kontextu ambulantních sociálních služeb*. Praha: Portál, 2012., S. 175, ISBN 978-80-262-0090-1.

³⁰ *Doporučený postup k zajišťování fakultativních činností při poskytování sociálních služeb*. [online] Praha: © MPSV 2013. [cit. 2017-02-24]. Dostupný z WWW: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/15749/DP_fakultativni_sluzby_final.pdf>.

5 NADACE A PROJEKTY PŘÍPRAVUJÍCÍ DĚTI NA ODCHOD DO BĚŽNÉHO ŽIVOTA

Jedná se většinou o projekty dlouhodobé a zaměřené na přípravu dětí na odchod z dětského domova. Jsou určeny hlavně dětem, které dosáhly věkové hranice 15 ti let. Organizace realizují projekty většinou pro několik dětských domovů najednou, aby se mohly setkávat i s dětmi z ostatních dětských domovů. Cílem těchto projektů je nejenom naučit děti jak zvládnout zajištění svých běžných denních potřeb jako je hledání zaměstnání, lékaře, bydlení, ale i naučit se jak správně komunikovat s ostatními lidmi. V rámci těchto projektů si v sociální oblasti osvojují jak navázat partnerské vztahy. Při spolupráci na těchto projektech si děti začínají uvědomovat, že se blíží doba, kdy budou muset z dětského domova odejít a začínají se zamýšlet nad tím, co vlastně budou dělat, až odejdou z ústavní péče do běžného života. Další výhodou projektů je, že se většinou realizují ve větších městech. Děti, které se účastní projektů, jsou nenásilnou formou vedeny k samostatnosti a zodpovědnosti za své rozhodnutí.

Tyto projekty organizují různé nadační fondy a obecně prospěšné společnosti. Můžeme uvést například Nadační fond Terezy Maxové, Nadační fond Livie a Václava Klausových, nadační fond Veroniky Kašákové. Všechny fondy spojuje idea a snaha pomoci dětem, které opouštějí dětský domov. Fondy vytvořily projekty, které mají pomoci dětem z dětských domovů se osamostatnit. Mezi tyto projekty patří například: projekt Rozhled, projekt Happy end, projekt New job new life, projekt Nový start s Veronikou, a další.

Nadace a občanská sdružení připravující projekty čerpají finanční prostředky z různých fondů (sbírky, fondy EU atd.) a jejich nevýhodou je časové omezení, ve kterém na děti působí. Většinou jsou zaměřeny pro děti, které se připravují na odchod z dětského domova. Minimálně projektů, je zaměřeno na děti, jež z dětského domova již odešly, ale pomoc při zařazení do běžného života by určitě potřebovaly.

Po vyčerpání finančních prostředků, projekty zanikají. Nepodaří-li se nadacím získat na další období finanční prostředky, ve většině případů tyto nadace končí.

Samozřejmě je spousta dalších obdobných projektů, které pomáhají dětem, ale my se blíže seznámíme jen s některými zajímavými projekty.

5.1.1 Nadání a dovednosti o. p. s.

„Obecně prospěšná společnost, která se zaměřila na pomoc dospívajícím dětem z dětských domovů a z pěstounské péče. Jejich hlavním cílem je pomoci dětem v karierním a osobním rozvoji a s přípravou na samostatný život.“³¹

Jejich pomoc se zaměřila na děti ve věku 15 až 26 let.

Nadace k tomuto účelu vytvořila tyto projekty: Rozhled, Happy end, Roadshow, Proměna a Můj byt.

Všechny projekty podporují osobní rozvoj dětí, snaží se v dětech vyvolat zájem o svou budoucnost a připravují je na situace a problémy, které nastanou po jejich odchodu z dětského domova. K setkávání a komunikaci s dětmi zajišťují různé workshopy nebo exkurze, během nichž se seznamují s profesemi, kterým by se v budoucnosti mohli věnovat, učí se psaní životopisů, zkoušejí si pracovní pohovory, aby co nejlépe obstáli při hledání nového zaměstnání.

Snahou projektu je nejen připravit je na budoucí život, ale usnadnit dětem start do života. Pomáhají jim i tím, že pro ně zprostředkovávají možnost získat zaměstnání.

5.1.2 Nadační fond Veroniky Kašákové

Tento nadační fond založila Veronika Kašáková. Dívka, která byla v dětském domově od 4 let. V roce 2014 se stala finalistkou České miss. Následně začala spolupracovat s Nadání a dovednosti o. p. s. na projektu Roadshow. V roce 2016 založila svůj fond, jehož prostřednictvím pomáhá dětem z dětských domovů. Využívá přitom svých vlastních životních zkušeností a motivuje děti svým osobním příkladem. Projekty:

- a) *„Proměny – děti jsou motivovány ke studiu a vzdělávání. Za splnění těchto podmínek je jim umožněna změna vizáže.*
- b) *Nový start s Veronikou – jednodenní semináře na téma minulost a budoucnost dětí z dětských domovů.*

---

³¹ *Bez podpory občas ztratí motivaci i ti nejsilnější. Naše poslání je pomáhat mladým lidem z dětských domovů a pěstounské péče.* [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupný z WWW: <http://www.nadaniadovednosti.cz/o-nas/poslani-a-cile>.

- c) **Restart** – navazuje na projekt *Nový start s Veronikou* a snaží se pomoci dětem s pomocí koučů a terapeutů. Ti se během návštěv v dětských domovech snaží o odbourání negativních vzorců z dětství. Dále se snaží, aby děti získaly co nejvíce sebedůvěry.
- d) **Jdi za svým snem** – je nový projekt, který má pomoci dětem najít vhodné pracovní uplatnění. V rámci projektu naučí děti jak absolvovat přijímací řízení a jak si správně zvolit svou budoucí profesi. Na závěr získají certifikát potvrzující, že tento projekt úspěšně absolvovaly.³²

5.1.3 Nadační fond manželů Livie a Václava Klausových

Fond byl založen již v roce 2003. Nadační fond podporuje sociálně znevýhodněné děti i dospělé. Projekty, které jsou zaměřeny na pomoc dětem v dětských domovech, ale i pro děti sociálně znevýhodněné, jedná se například o:

- a) **„Jazykové kurzy** – jsou určeny pro děti z dětských domovů a sociálně znevýhodněných od 16 ti let. Děti se během dvoutýdenních kurzů učí anglický, francouzský či německý jazyk v zahraničí.
- b) **Stipendia** – jsou určeny pro studenty vysokých škol do 26 let, je zde důležitá snaha a motivace dítěte ke studiu.
- c) **Řidičské průkazy** – jsou určeny dětem v18ti letech, které mají možnost, zúčastnit se, letního intenzivního kurzu autoškoly, získat řidičský průkaz skupiny B, a tím získat lepší šanci na trhu práce.³³

V dětském domově, kde pracuji, máme s Nadačním fondem manželů Livie a Václava Klausových dobré zkušenosti. Naše děti se díky nadaci zúčastnily intenzivního kurzu autoškoly a získaly řidičské průkazy skupiny B.

³² Bez podpory občas ztratí motivaci i ti nejsilnější. Naše poslání je pomáhat mladým lidem z dětských domovů a pěstounské péče. [online]. © VK 2017, [cit. 2017-02-29]. Dostupný z WWW: <http://www.nadaniadovednosti.cz/o-nas/poslani-a-cile>.

³³ Řidičské průkazy. [online]. Copyright © Nadační fond manželů Livie a Václava Klausových, 2004-2012. Vytvořilo KFM, 2008, 2014. [cit. 2017-02-29]. Dostupný z WWW: <http://www.nadacnifondklausovych.cz>.

5.1.4 Nadační fond Terezy Maxové

Nadace Terezy Maxové se dlouhodobě snaží o pomoc dětem v dětských domovech.

„Účelem nadace je všestranná podpora a pomoc znevýhodněným a opuštěným dětem s cílem umožnit jim zdravý a bezpečný život v rodinném prostředí.“³⁴

Nadační fond se aktivně účastní v několika projektech a to jak vlastních tak i partnerských. Kladem nadačního fondu je skutečnost, že se nezaměřuje na konkrétní věkovou kategorii, ale jeho činnost je rozsáhlejšího charakteru a obsahuje všechny věkové kategorie – od nejmenších v kojeneckém ústavě, až po ty, kteří se připravují na samostatný život.

Seznámíme se s projekty, které mají za cíl připravit děti na jejich odchod z dětského domova.

- a) *„Accenture Academy – je partnerský projekt Nadace Terezy Maxové, společnosti Accenture a spolku Otevřená budoucnost. Projekt je určen pro děti ve věku 15 až 19 let, které jsou vychovávány v dětských domovech a připravují se na odchod do běžného života. Nabízí jim pomoc při přípravě na své budoucí povolání a pomáhá jim s orientací v tomto odvětví.*

- b) *New Job, New Life – je partnerský projekt Nadace Terezy Maxové, platformy Byznys pro společnost a spolku Otevřená budoucnost. Projekt je určen pro děti starší 18 let, které odcházejí z dětského domova. Je zaměřen na získání pracovních zkušeností a dovedností, s tím aby vše zvládli bez větších problémů, jim pomáhá jejich osobní patron a supervizor. TI mladého člověka vedou, aby uspěl na trhu práce a získal zaměstnání a následně si jej udržel.“³⁵*

---

³⁴ *Naše poslání. Nadace Terezy Maxové.* [online] Praha: Copyright Nadace Terezy Maxové dětem 2009-2017, [cit. 2017-03-02]. Dostupný z WWW: <<https://www.nadaceterezymaxove.cz/o-nadaci/nase-poslani/>>.

³⁵ *Naše pomoc.* [online] Praha: Copyright Nadace Terezy Maxové dětem 2009-2017, [cit. 2017-03-02]. Dostupný z WWW: <<https://www.nadaceterezymaxove.cz/nase-pomoc/>>.

PRAKTICKÁ ČÁST

6 METODOLOGIE VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

6.1 Cíl výzkumu

Cílem bakalářské práce je definovat důvody, které vedou k umístění dětí do dětského domova. Dále práce zjišťuje, jak se mladiství připravují na svůj odchod do společného života poté, co dosáhli zákonného věku nebo dokončili svůj kariérní trénink.

6.2 Stanovení výzkumných otázek

Na základě mnou prováděného výzkumu jsem chtěla potvrdit, anebo vyvrátit mnou zadané výzkumné otázky:

Výzkumná otázka č. 1

Děti při odchodu z dětského domova do běžného života mají největší potíže s bydlením.

Výzkumná otázka č. 2

Vychovatelé využívají své kompetence k přípravě dítěte na odchod z dětského domova.

Výzkumná otázka č. 3

Děti využívají nabízenou možnost přechodného ubytování v startovacích bytech, azylových domech, domech na půl cesty.

Výzkumná otázka č. 4

Děti jsou na odchod z dětského domova dostatečně připravené.

6.3 Metoda šetření - sekundární analýza dat

Ve svém výzkumném šetření jsem použila dotazníkovou metodu. Dotazníkovou metodou se potvrdily nebo vyvrátily mnou již dříve stanovené výzkumné otázky. Dále jsem vedla rozhovory s respondenty, u nichž jsem provedla analýzu.

Vlastní realizace výzkumu a sběru dotazníkových dat ve vybraných zařízeních se uskutečnila v časovém intervalu leden – březen 2017.

Zpracování výsledků dotazníkových dat se uskutečnilo v měsíci březnu 2017. Výsledky třídění byly zapsány do tabulek rozdělení četností. Pro názornou informaci zjištěných dat a s ohledem na potvrzené výzkumné otázky byly vytvořeny grafy k jednotlivým položkám v dotazníku.

Údaje získané z volných odpovědí respondentů byly shrnuty do slovního komentáře k příslušné položce. V příloze A přikládám znění dotazníku.

Vybraná metoda v bakalářské práci se týkala zjištění, kolik dětí bylo umístěno, do Dětského domova Ledce a do Dětského domova Dolní Počernice v rozmezí let 2007 – 2016. Následně jsem zjišťovala, jaké byly důvody pro umístění dětí do dětského domova a kolik let jim bylo, když byly do domova umístěny. Jako poslední, jsem zjišťovala, kam po ukončení ústavní výchovy děti odešly.

Veškeré údaje jsem získala z matriky Dětského domova Ledce a Knihy přijatých dětí Dětského domova Dolní Počernice. O prováděném šetření jsem informovala vedení dětských domovů, ve kterých jsem výzkum prováděla. Musím konstatovat, že jsem se v obou případech setkala s pochopením a upřímnou ochotou mi pomoci se získáváním dat. Opomenout ani nesmím cenné informace a postřehy pro další práci na pozici vychovatelky, ze kterých jsem mohla čerpat při psaní bakalářské práce.

Prováděná sekundární analýza dat spočívala v jednoduchém postupu. Spočítala jsem, kolik dětí bylo umístěno v daném časovém intervalu a u každého jsem zjistila jeho věk, důvod k umístění do dětského domova a kam dítě po ukončení ústavní výchovy odešlo.

Následně jsem data spočítala a porovнала. Výsledky tohoto porovnávání jsou zaneseny v grafu č. 1. 2. 3.

6.3.1 Charakteristika dotazníku

Pro své další šetření jsem použila sekundární analýzu dat – dotazník. Pro dotazník je charakteristické rychlé a snadné získávání informací, které využijeme pro potvrzení nebo vyvrácení námi stanovených výzkumných otázek. Dotazník byl vypracován srozumitelně a přehledně. Obsahuje celkem 13 otázek.

Otázky, jež byly v dotazníku pro respondenty připraveny, jsou uzavřené a polootevřené.

Otázky uzavřené s možností jedné odpovědi, jsou pod čísly: 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13.

Otázky polootevřené s možností více odpovědí, jsou pod čísly: 4, 7, 11.

Dotazník byl určen pro vychovatele dvou dětských domovů, kteří mi jej osobně vyplnili.

V úvodu jsem respondentům vysvětlila, proč dotazník vyplňují. Seznámila jsem je s tím, že dotazník je anonymní a poprosila jsem je, aby odpovídali pravdivě a pokud možno přesně. Respondenti byli poučeni, jakým způsobem mají dotazník vyplnit.

Na závěr jsem všem respondentům poděkovala.

Data, která jsem po utřídění odpovědí respondentů získala, jsem zapsala do tabulek a následně vytvořila grafy.

6.3.2 Rozhovor

K připravenému rozhovoru jsem si připravila deset otázek. O rozhovor jsem požádala ředitele a dvě vychovatelky dětského domova. Vysvětlila jsem jim, proč jsem je o rozhovor požádala a jak jejich odpovědi využiju ve své bakalářské práci. Ochotně odpovídali na položené otázky a snažili se být upřímní a objektivní. Děkuji ještě jednou všem respondentům, neboť jejich následné komentáře po ukončení rozhovoru byly úsměvné, ale vedly i k zamyšlení nad některými věcmi.

V příloze je k dispozici přepis rozhovorů s respondenty.

6.4 Charakteristika zkoumaného vzorku

6.4.1 Respondenti

Výzkumného šetření se zúčastnilo 20 vychovatelů. Z toho 3 muži a 17 žen. Jedná se o malý vzorek vychovatelů s ohledem na počet vychovatelů v Dětském domově Ledce a v Dětském domově Dolní Počernice.

Výzkum byl realizován v zařízení, které se nachází ve městě s 1 500 000 obyvateli a ve vesnici se 400 obyvateli o podobně stejné velikosti a kapacitě klientů.

K rozhovorům jsem si zvolila ředitelku dětského domova, který má praxi 14 let a dvě vychovatelky, z nichž jedna má praxi u dětí 16 let a druhá 4 roky.

6.4.2 Dětský domov Ledce

„Dětský domov Ledce se nachází ve Středočeském kraji nedaleko města Slaný. Je umístěn v budovách bývalých lázní uprostřed krásné zahrady a lesa. Jako dětský domov byl založen již v roce 1955.

V současné době má domov kapacitu 48 dětí, které jsou umístěny v 6 rodinných skupinách. Každá rodinná skupina může mít maximálně osm dětí. U dětí, se pravidelně střídají 2 pedagogičtí pracovníci a jeden asistent pedagoga. Jsou zde umístěny děti ve věku od 3 do 18 let. Pokud se jedná o sourozenecké skupiny, bývají umístěny v jedné rodinné skupině. Dětský domov dále provozuje speciální školu a mateřskou školu.

*Data, jež jsem potřebovala, jako podklad pro můj výzkum jsem našla v Matrice dětského domova a v archivu.*³⁶

6.4.3 Dětský domov Dolní Počernice

„Dětský domov je umístěn v zámku v Dolních Počernicích v Praze. Součástí domova je velká zahrada, která slouží k relaxaci a odpočinku dětí. Jedná se o velký

---

³⁶ Dětský domov, Základní škola a Mateřská škola Ledce, příspěvková organizace. [online] Ledce: Copyright ©2015 Petr Šíma. All Rights Reserved. [cit. 2017-03-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.ddledce.cz/index.php/detsky-domov>>.

dětský domov s kapacitou 65 dětí, které jsou umístěny v 9 ti rodinných skupinách. Z toho 5 skupin je umístěno v zámeckých prostorách a 4 skupiny žijí v odloučených bytech na Černém mostě. Dále k dětskému domovu patří, 2 cvičné byty a dva startovací byty. U dětí se pravidelně střídají 4 pedagogičtí pracovníci. V rodinných skupinách se snaží co nejvíce přiblížit běžnému rodinnému životu. Děti si sami uklízejí, vaří, pravidelně chodí do školy. Zde v Praze se učí jezdit hromadnou dopravou a zároveň se učí samostatně rozhodovat. Data, jež jsem využila, v mém statistickém výzkumu jsem našla v Knize přijatých dětí Dětského domova Dolní Počernice.³⁷

6.5 Analýza výsledků výzkumného šetření

Statistika již máme k dispozici, nám dává jasnou představu o tom kolik dětí, bylo do dětských domovů, umístěno, z jakého důvodu k nám byly děti umístěny a kolik let jim bylo v době umístění do dětského domova.

Během roku 2007 až 2016 bylo do námi zkoumaných dětských domovů umístěno 347 dětí. Z toho jich bylo 184 umístěno do Dětského domova Dolní Počernice a 163 umístěno do Dětského domova Ledce. Porovnáním těchto výsledků zjistíme rozdíly mezi těmito dětskými domovy.

Důvody k umístění dítěte do dětského domova

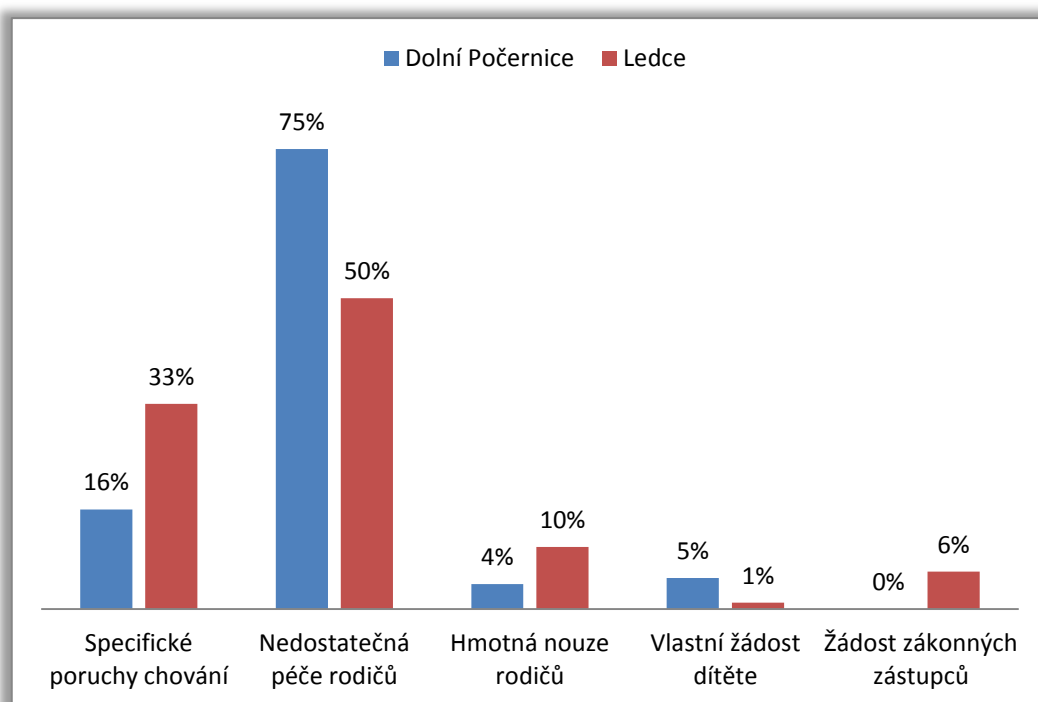
Tabulka 2: Důvody k umístění dítěte do dětského domova

	Dolní Počernice	Ledce
Specifické poruchy chování	30	54
Nedostatečná péče rodičů	137	82

³⁷ Dětský domov Dolní Počernice. [online] Praha: Copyright ©2017. [cit. 2017-03-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.domovpocernice.cz/>>.

Hmotná nouze rodičů	8	16
Vlastní žádost dítěte	9	2
Žádost zákonných zástupců	0	9
CELKEM	184	163

Graf 1: Důvody k umístění dítěte do DD

Graf, který vidíme je sestaven na základě podkladů mého statistického šetření v Dětském domově Ledce a v Dětském domově Dolní Počernice. Při zkoumání jsme zjistili, že důvody pro umístění dětí do dětských domovů jsou stejné, ale procentuálně se liší v tom, kolik dětí přichází do námi zkoumaných domovů z důvodů specifických poruch chování, nedostatečné péče rodičů, hmotné nouze rodičů, vlastní žádosti rodičů a na základě žádosti zákonných zástupců. Do Dětského domova Ledce bylo v námi zkoumaném období umístěno 33% dětí se specifickými poruchami chování, zatímco do

Dětského domova Dolní Počernice bylo umístěno 16% dětí se specifickými poruchami chování. Tento rozdíl je podmíněn hlavně tím, že Dětský domov Ledce, provozuje speciální školu. Takže jsou děti se specifickými poruchami chování přednostně umisťovány právě do tohoto zařízení.

Poměr dětí umístěných z důvodů nedostatečné péče rodičů je 75% Dětský domov Dolní Počernice k 50% Dětský domov Ledce.

Hmotná nouze rodičů byl důvod k umístění pro 4% dětí v Dětském domově Dolní Počernice a 10% dětí v Dětském domově Ledce.

Vlastní žádost dítěte je poměr 5% k 1%, větší procento v tomto porovnávání má Dětský domov Dolní Počernice.

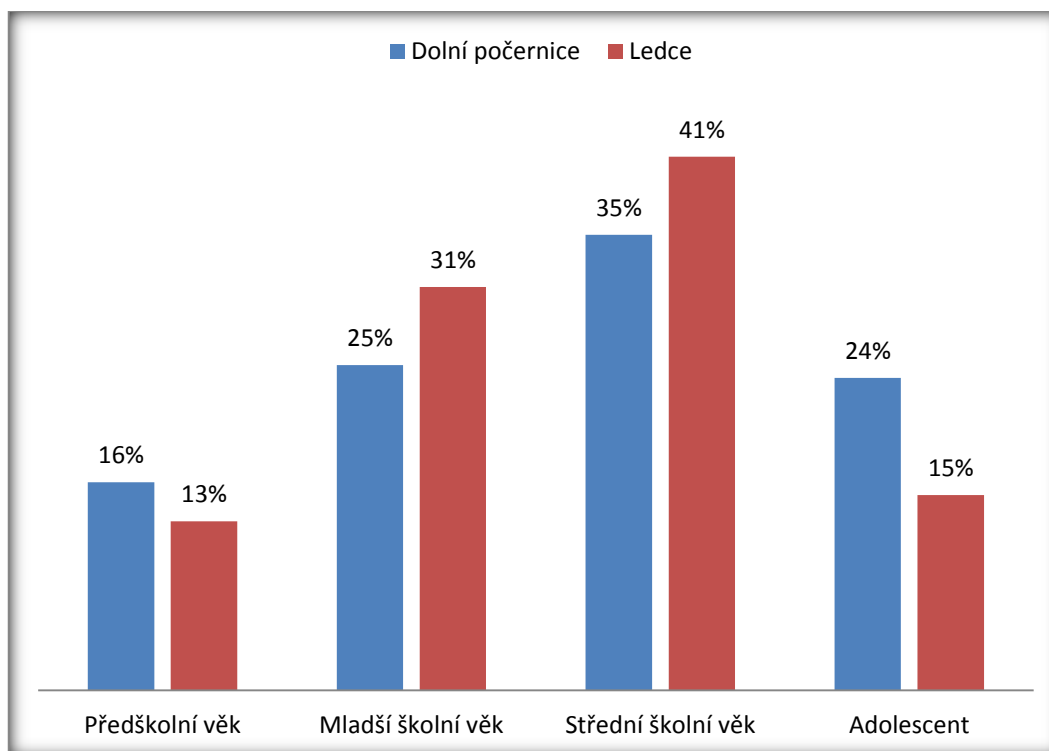
Žádost zákonných zástupců byl důvod pro umístění 6% dětí v Dětském Domově Ledce. Do Dolních Počernic nebylo z tohoto důvodu umístěno žádné dítě.

Věk dětí při příchodu do dětského domova

Tabulka 3: Věk dětí při příchodu do dětského domova

	Dolní Počernice	Ledce
Předškolní věk	29	22
Mladší školní věk	46	50
Střední školní věk	64	67
Adolescent	45	24
CELKEM	184	163

Graf 2: Věk dětí při příchodu do DD

Další statistické šetření se týkalo věku, v kterém jsou děti do domovů umísťovány. Zjistili jsme, že rozdíly mezi dětskými domovy nejsou velké a věkové složení dětí je podobné v obou dětských domovech.

Do Dětského domova Ledce bylo umístěno 13% dětí v předškolním roce, 31% dětí mladšího školního věku, 41% středního školního věku a 15% adolescentního věku.

Do Dětského Domova Dolní Počernice bylo umístěno 16% dětí v předškolním věku, 25% dětí mladšího školního věku, 35% středního školního věku a 24% adolescentního věku.

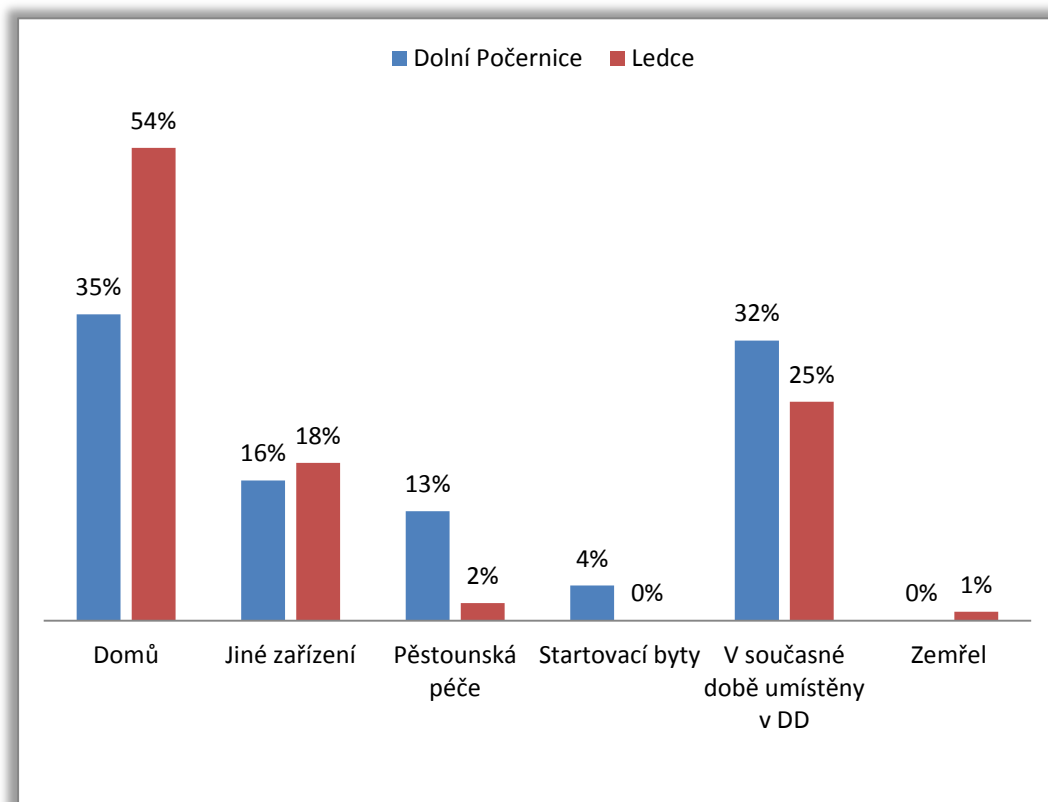
Odchod dětí z dětského domova

Tabulka 4: Odchod dětí z dětského domova

	Dolní Počernice	Ledce
Domů	65	88
Jiné ústavní zařízení	30	31

Pěstounská péče	23	3
Startovací byty, Dům na půl cesty	7	0
V současné době umístěny v DD	59	40
Zemřel	0	1
CELKEM	184	163

Graf 3: Odchod dětí z dětského domova

Statistika odchodu dětí z dětských domovů má nejvíce zajímavých zjištění. Porovnáním dat jsme zjistili počty dětí, které z obou dětských domovů odešly domů, do jiných ústavních zařízení, pěstounské péče a startovacích bytů.

V současné době je v obou domovech umístěno celkem 99 dětí.

Domů k rodičům nebo k příbuzným odešlo z Dětského domova Ledce 54% a z Dětského domova Dolní Počernice 35% dětí.

Do jiných ústavních zařízení bylo z různých důvodů přemístěno z Ledců 18% a z Dolních Počernic 16% dětí, zde není velký procentuální rozdíl.

Startovací byty nevyužilo žádné dítě, které odcházelo z Dětského domova Ledce a jen 4% dětí odcházejících z Dětského domova Dolní Počernice.

Úspěšnost umístění dětí do pěstounské péče je pozitivnější v Dětském domově Dolní Počernice, kde se jedná o 13% dětí. V Dětském domově Ledce jsou to jen 2% dětí umístěných do pěstounské péče.

Statistiku uzavíráme smutným konstatováním, že jedno dítě v Dětském domově Ledce během zkoumaného období náhle zemřelo ve věku 18 ti let.

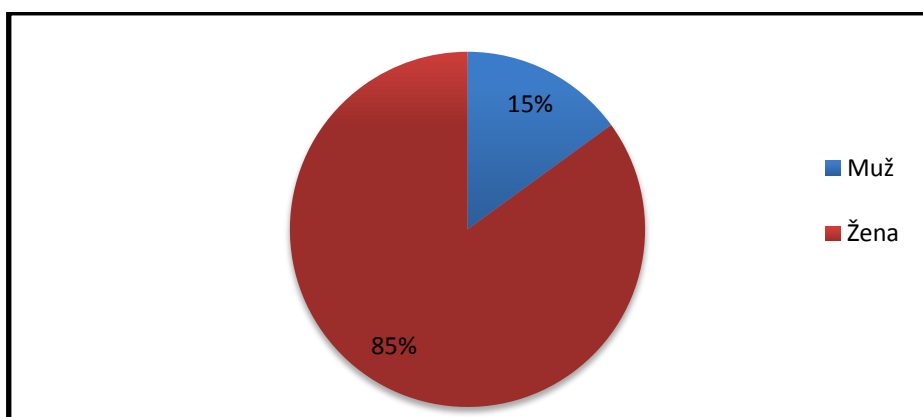
6.6 Analýza dotazníkového šetření

Položka 1: Pohlaví.

Tabulka 5: Pohlaví

Pohlaví	Četnost	Procenta
Muž	3	15
Žena	17	85
CELKEM	20	100

Graf 4: Pohlaví

První otázka zjišťovala pohlaví respondentů. Výzkumného šetření se zúčastnilo 20 vychovatelů, z toho bylo 17 žen a 3 muži. Výsledek v procentech je ženy 85%, muži 15%.

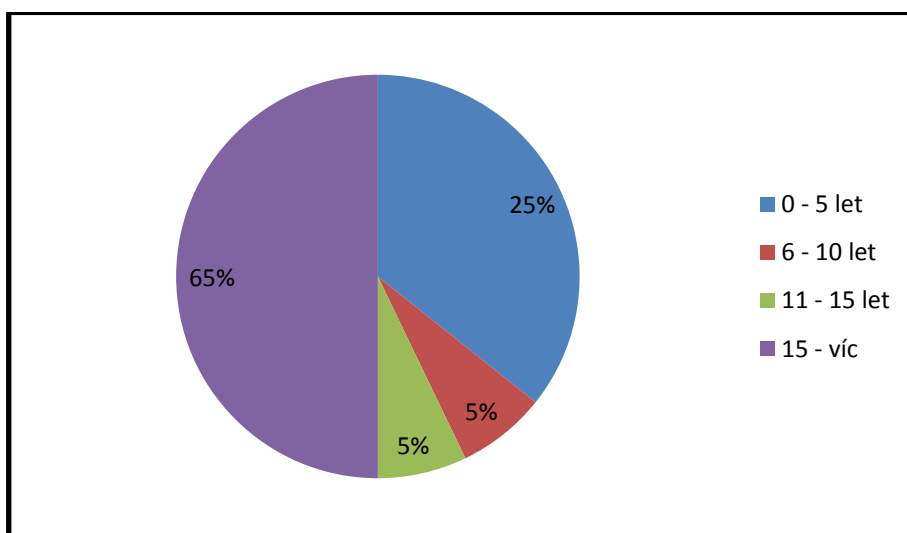
Je to přesný odraz skutečnosti, že v dětských domovech pracují většinou ženy.

Položka 2: Jak dlouho pracujete v dětském domově?

Tabulka 6: Jak dlouho pracujete v dětském domově?

Věk	Četnost	Procenta
0-5 let	5	25
6-10 let	1	5
11-15 let	1	5
15 – více let	13	65
CELKEM	20	100

Graf 5: Jak dlouho pracujete v dětském domově?

Druhá položka nám zjišťovala, kolik let vychovatelé v dětském domově pracují. Nejvíce vychovatelů pracuje v dětském domově více než 15 let. Následují vychovatelé s praxí 11 až 15 let. Nejméně vychovatelů má praxi do 5 let a praxi 6. až 10 let.

Vyjádření v procentech je 65% vychovatelů má praxi více než 15 let. 25% vychovatelů má praxi 11 až 15 let. Shoda nastala v kategoriích 0 až 5 let a 6 až 10 let, obě kategorie získaly shodně 5 %.

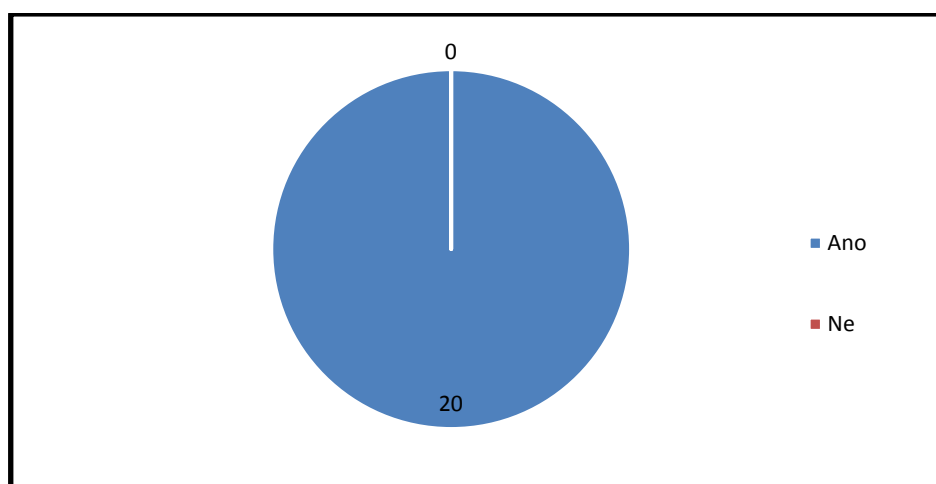
Tato zjištění nám ukazují nato, že s dětmi pracují zkušení vychovatelé.

Položka 3: Myslíte si, že je příprava dítěte na jeho odchod z domova důležitá?

Tabulka 7: Myslíte si, že je příprava dítěte na jeho odchod z domova důležitá?

Odchod dětí z DD	Četnost	Procenta
Ano	20	100
Ne	0	0
CELKEM	20	100

Graf 6: Myslíte si, že je příprava dítěte na jeho odchod z domova důležitá?

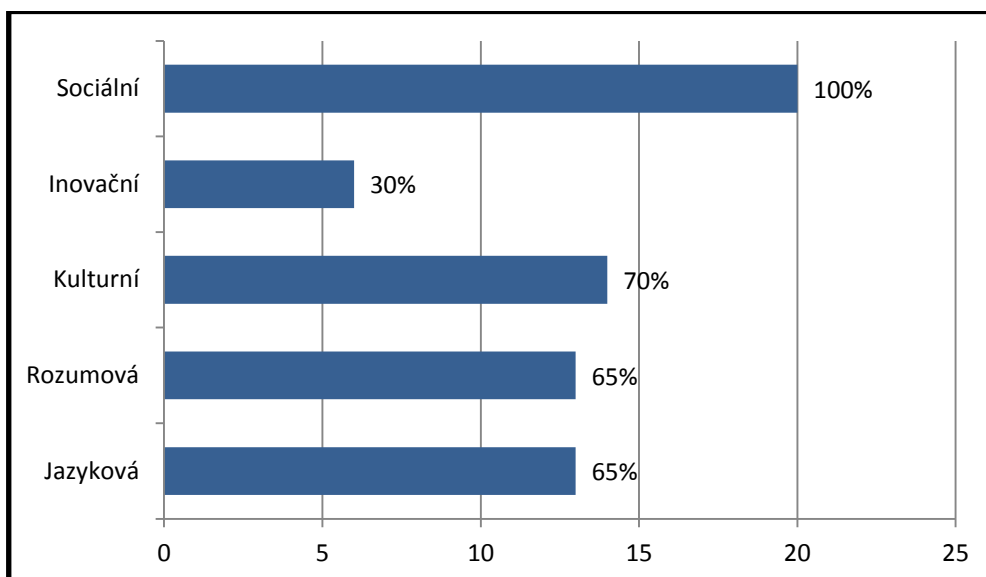
U položky číslo tři zjišťujeme zajímavou shodu. Všichni vychovatelé, jak ženy, tak i muži jsou přesvědčeni o tom, že příprava dítěte na jeho odchod je důležitá a proto je výsledek krásných 100%.

Položka 4: Jaké kompetence využíváte při přípravě dítěte na odchod z dětského domova?

Tabulka 8: Jaké kompetence využíváte při přípravě dítěte na odchod z dětského domova?

Kompetence	Četnost	Procenta
Jazyková	13	65
Rozumová	13	65
Kulturní	14	70
Inovační	6	30
Sociální	20	100

Graf 7: Jaké kompetence využíváte při přípravě dítěte na odchod z dětského domova?

Položka čtvrtá patřila mezi otázky. Respondenti si mohli vybrat více odpovědí. Sami určovali, které kompetence nejvíce využívají při přípravě dětí na jejich odchod z dětského domova.

Nejvíce vychovatelé využívají kompetenci sociální, v procentech to bylo, plných 100 %. Jako druhou používají kompetenci kulturní 70%.

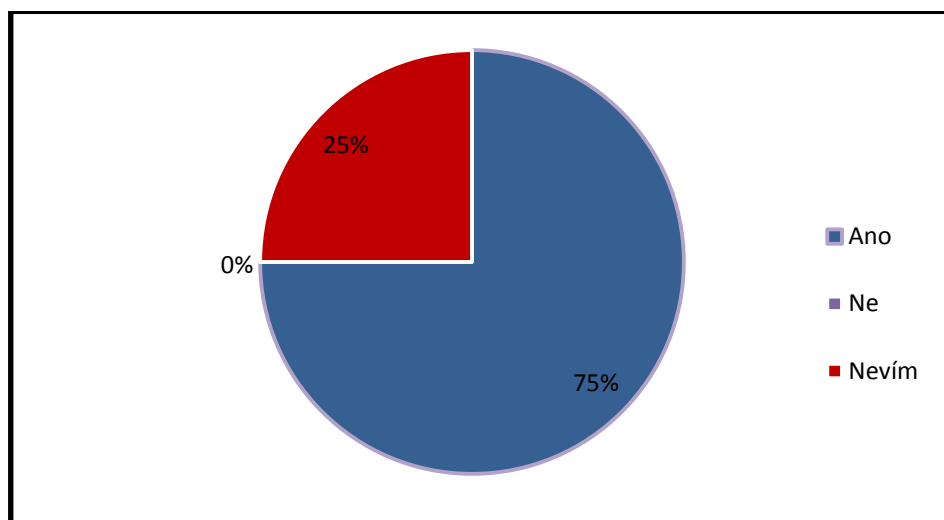
Následovaly kompetence rozumová a jazyková, tyto dvě kompetence využívá 65 %. Nejméně vychovatelů využívá kompetenci inovační a to 30 % z nich.

Položka 5: Myslíte si, že plnohodnotně využíváte své kompetence?

Tabulka 9: Myslíte si, že plnohodnotně využíváte své kompetence?

Plnohodnotné kompetence	Četnost	Procenta
Ano	15	75
Ne	0	0
Nevím	5	25
CELKEM	20	100

Graf 8: Myslíte si, že plnohodnotně využíváte své kompetence?

Na tuto položku respondenti reagovali celkem pozitivně. Pro odpověď ano se vyjádřilo celkem 75 % dotázaných. Odpověď ne si nevybral nikdo. 25 % respondentů volilo odpověď nevím. Nejspíše to bylo, proto, že si nejsou jisti, tím jestli využívají všechny své kompetence správně, anebo si nebyli jisti významem kompetencí, a jak se kompetence rozdělují.

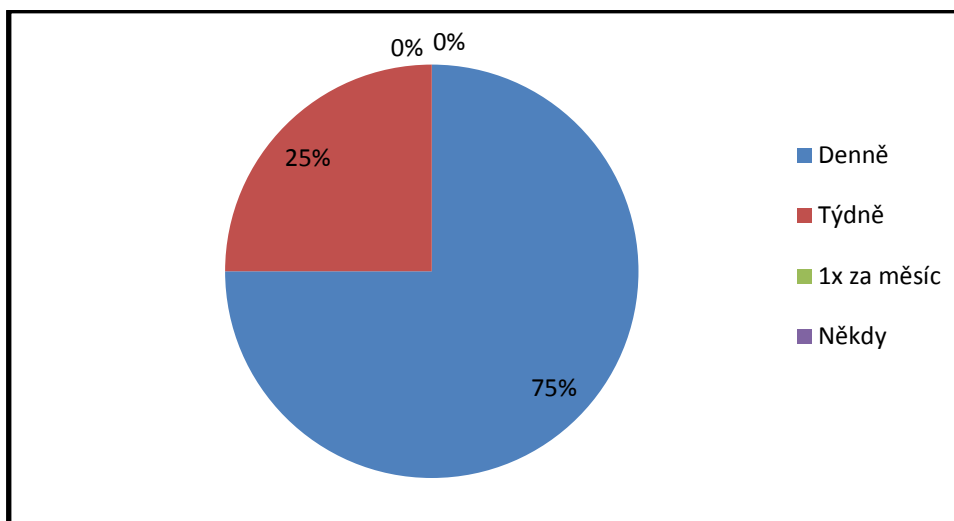

Položka 6: Jak často probíhá příprava dítěte na odchod z dětského domova?

Tabulka 10: Jak často probíhá příprava dítěte na odchod z dětského domova?

Příprava dítěte na odchod	Četnost	Procenta
Denně	15	75
Týdně	5	25
1x za měsíc	0	0
Někdy	0	0
CELKEM	20	100

Graf 9: Jak často probíhá příprava dítěte na odchod z dětského domova?

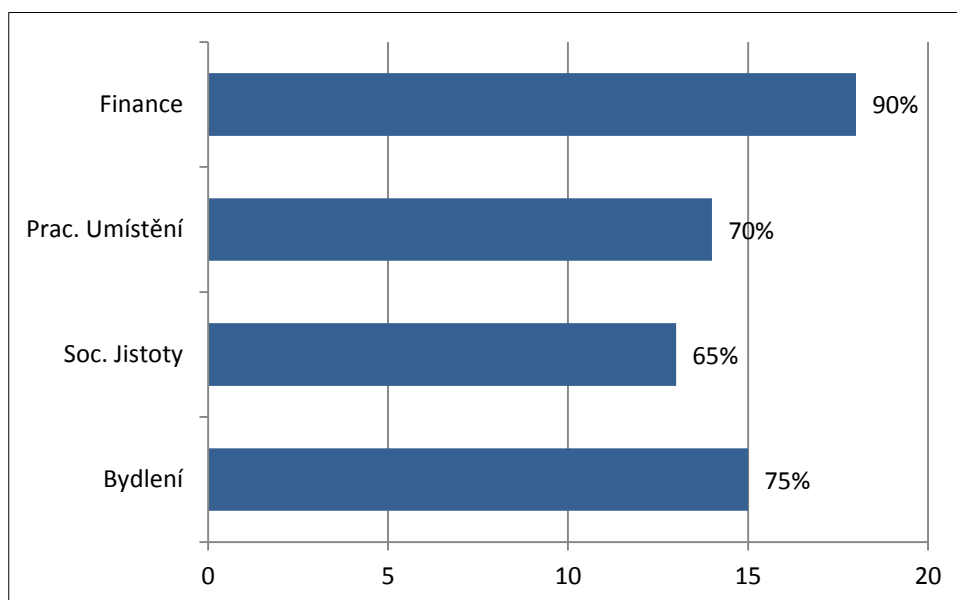
Položka č. 6 měla čtyři možnosti, ze kterých si mohli respondenti vybrat. Odpovědi někdy a jednou za měsíc si nevybral žádný z respondentů. Variantu 1x za týden volilo 25% dotázaných. Variantu denně volilo plných 75 % dotázaných. Respondenti nám potvrdili, že příprava na odchod dítěte z dětského domova probíhá ve výchovném procesu pravidelně a to buď v rámci běžného denního programu, nebo při cílené a naplánované činnosti, která je v souladu s výchovně vzdělávacím plánem dětského domova.

Položka 7: S čím mají děti po odchodu z dětského domova největší problém?

Tabulka 11: S čím mají děti po odchodu z dětského domova největší problém?

Největší problém	Četnost	Procenta
Bydlení	15	75
Soc. Jistoty	13	65
Prac. umístění	14	70
Finance	18	90

Graf 10: S čím mají děti po odchodu z dětského domova největší problém?

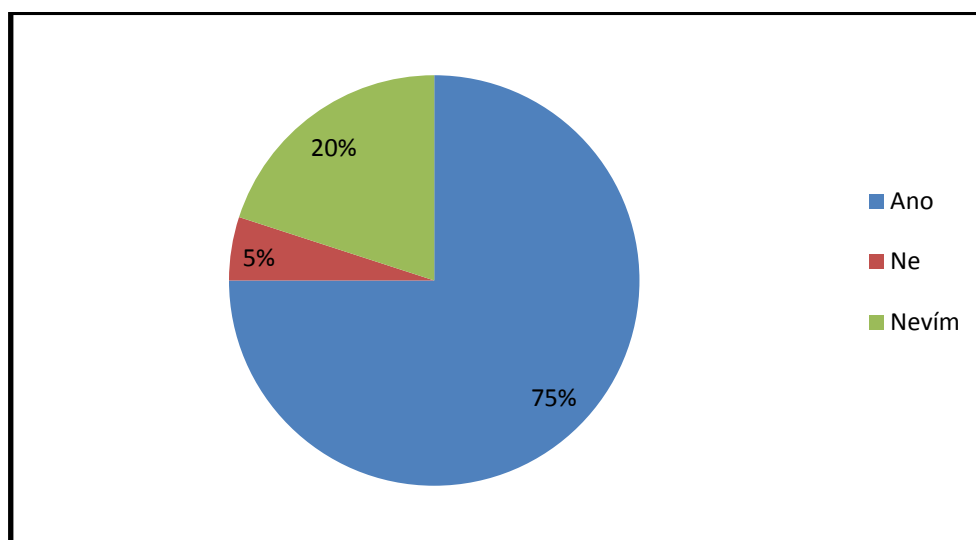
Položka č. 7 byla položená a respondenti mohli vybrat více variant odpovědí. K tomu co činí dětem největší potíže, se v rámci šetření vyjádřili, že největším problémem pro děti jsou finance 90%. Dalším vážným problémem je bydlení 75%. Následuje pracovní umístění 70% a sociální jistoty 65%. Respondenti se při odpovědích shodli na tom, že děti při odchodu z dětského domova musí řešit mnoho důležitých problémů.

Položka 8: Dokáží děti od Vás získané informace plnohodnotně využít?

Tabulka 12: Dokáží děti od Vás získané informace plnohodnotně využít?

	Četnost	Procenta
Ano	15	75
Ne	1	5
Nevím	4	20
CELKEM	20	100

Graf 11: Dokáží děti od Vás získané informace plnohodnotně využít?

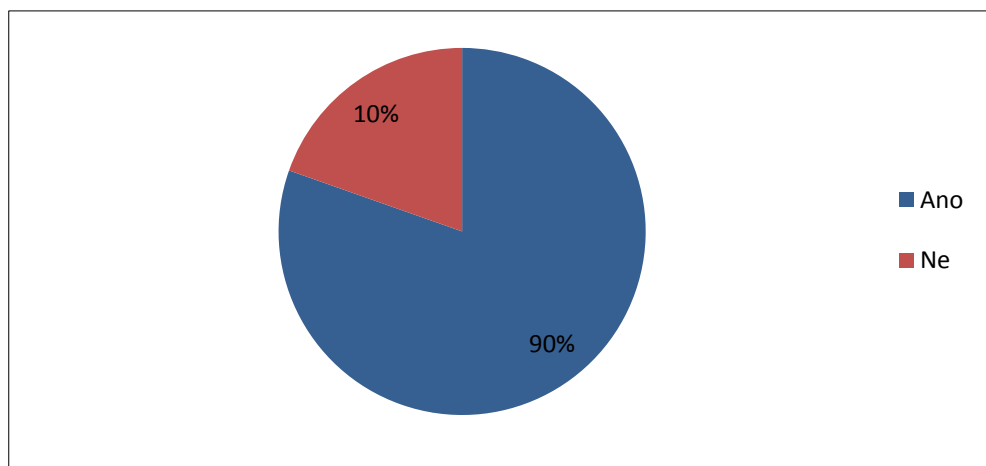
Převážně kladné odpovědi na otázku č. 8 jsou důkazem, že respondenti věří ve svou práci a schopnosti dětí využívat informace, které jim dospělí předávají. V procentech se vyjádřili, že děti dokáží získané informace plnohodnotně využít 75% dotázaných, 5% respondentů tvrdilo, že nedokáží a 20% respondentů zvolilo variantu nevím.

Položka 9: Myslíte si, že informace o možnostech, využít startovací byty, domy na půl cesty nebo azylové domy jsou dostačující?

Tabulka 13: Myslíte si, že informace o možnostech, využít startovací byty, domy na půl cesty nebo azylové domy jsou dostačující?

Dostačující informace	Četnost	Procenta
Ano	18	90
Ne	2	10
CELKEM	20	100

Graf 12: Myslíte si, že informace o možnostech, využít startovací byty, domy na půl cesty nebo azylové domy jsou dostačující?

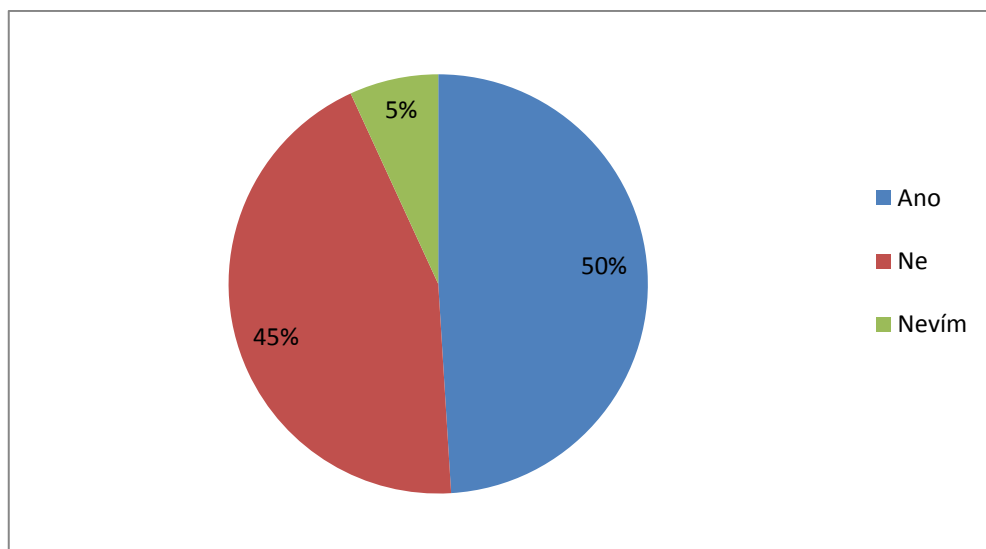
90% respondentů si myslí, že informace o možnostech jak využít startovací byty, domy na půl cesty nebo azylové domy jsou pro děti dostačující. Jen 10% zvolilo variantu ne.

Položka 10: Využívají možnosti pobytu v těchto zařízeních?

Tabulka 14: Využívají možnosti pobytu v těchto zařízeních?

Využití pobytu v zařízeních	Četnost	Procenta
Ano	10	50
Ne	9	45
Nevím	1	5
CELKEM	20	100

Graf 13: Využívají možnosti pobytu v těchto zařízeních?

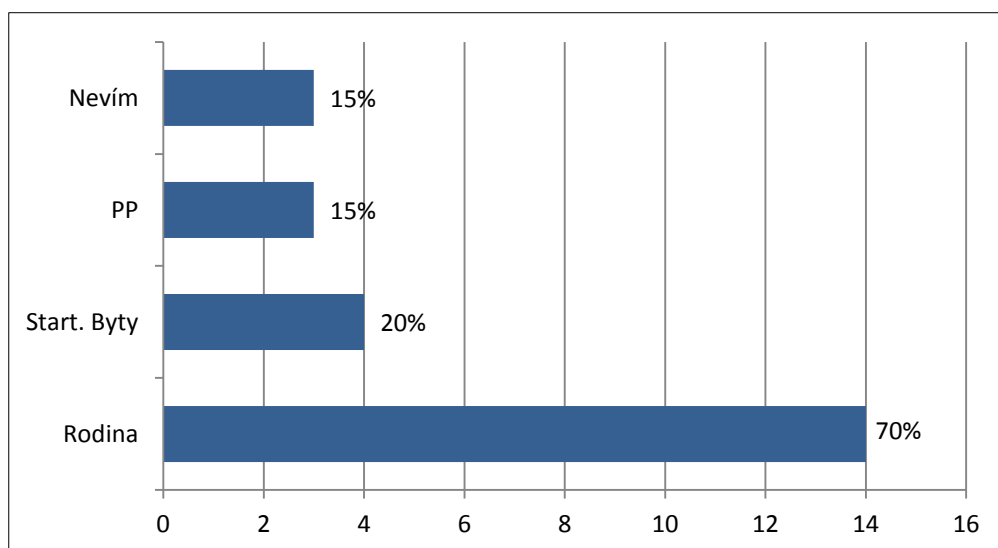
U položky č. 10 se projevily odlišné zkušenosti respondentů: 50% respondentů zvolilo variantu ano. 45% respondentů, se rozhodlo, pro variantu ne. 5% vybralo variantu nevím. Byla to vychovatelka, která pracuje v dětském domově rok a tak pravdivě odpověděla, že neví. Jak jsme ovšem zjistili v průběhu našeho statistického výzkumu děti možnosti ubytování v startovacích bytech, domech na půl cesty a v azylových domech využívají minimálně. Během deseti let tuto možnost využilo pouze sedm dětí z celkového počtu. Což činí jen 4 % z celku.

Položka 11: Kam většinou děti z dětského domova odchází?

Tabulka 15: Kam většinou děti z dětského domova odchází?

Kam odchází	Četnost	Procenta
Rodina	14	70
Startovací byty	4	20
Pěstounská péče	3	15
Nevím	3	15

Graf 14: Kam většinou děti z dětského domova odchází?

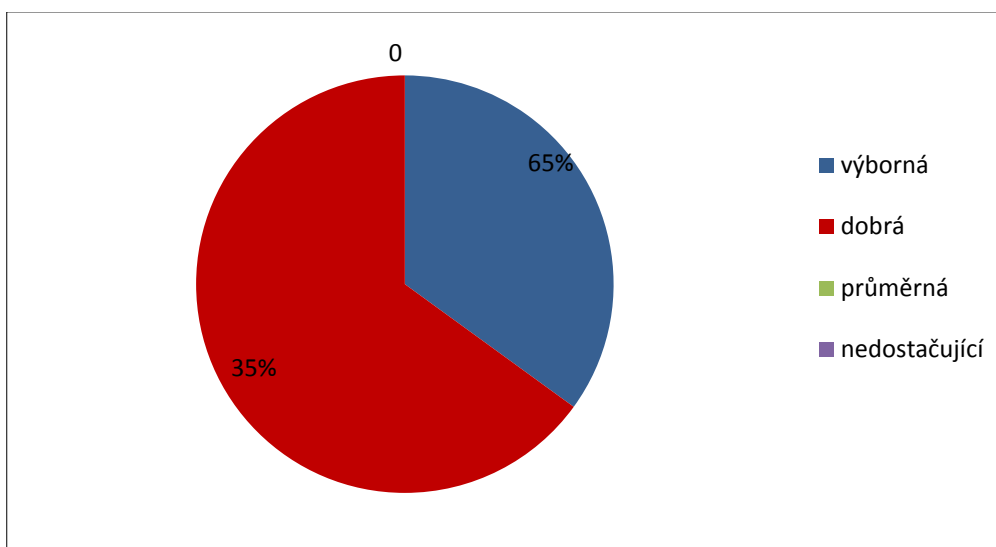
Položka č. 11 je polozavřená otázka. Týkala se skutečnosti, kam odchází děti po skončení ústavní péče. Dle tvrzení respondentů se valná většina dětí po ukončení ústavní péče vrací zpět ke své rodině a to plných 70 %. Startovací byty podle nich využije pouze 20% dětí. 15% respondentů si myslí, že děti odchází do pěstounské péče. A zbylých 15% respondentů neví, kam děti odchází.

Položka 12: Myslíte si, že připravenost dětí na odchod do běžného života je:

Tabulka 16: Myslíte si, že připravenost dětí na odchod do běžného života je:

Připravenost na život	Četnost	Procenta
Výborná	7	65
Dobrá	13	35
Průměrná	0	0
Nedostačující	0	0
CELKEM	20	100

Graf 15: Myslíte si, že připravenost dětí na odchod do běžného života je:

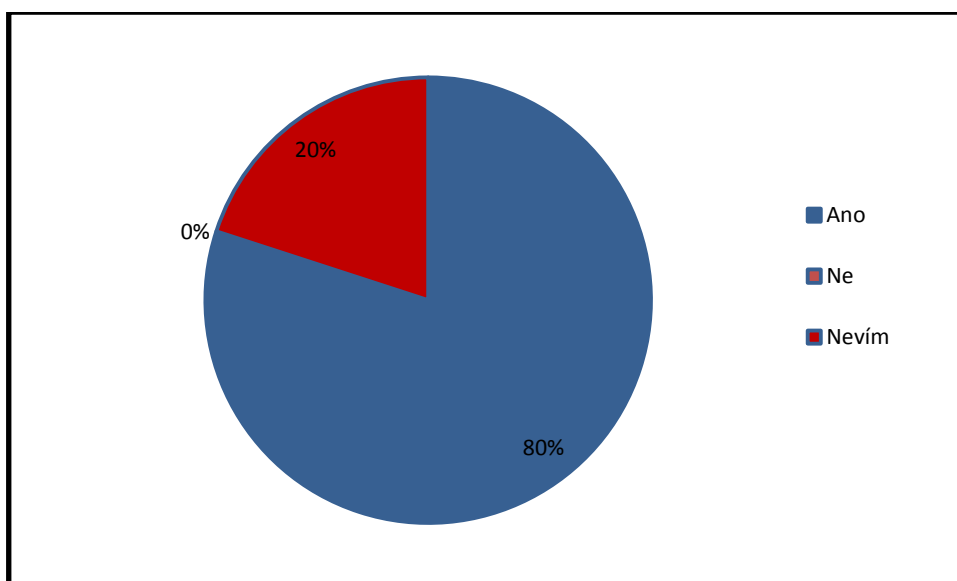
Na předposlední položku, reagovali respondenti pozitivně, 65% odpovědělo, že děti jsou, do běžného života připraveny výborně. 35% respondentů odpovědělo, že připravenost dětí na odchod je dobrá. Varianty průměrně a nedostatečně si nevybral žádný z respondentů. Tento výsledek nám ukazuje jak respondenti, věří ve své schopnosti připravit děti na odchod z běžného života.

Položka 13: Mají děti zájem o pomoc v rámci projektů, které je mají připravit na odchod do běžného života?

Tabulka 17: Mají děti zájem o pomoc v rámci projektů, které je mají připravit na odchod do běžného života?

Zájem o pomoc z projektů	Četnost	Procenta
Ano	16	80
Ne	0	0
Nevím	4	20
CELKEM	20	100

Graf 16: Mají děti zájem o pomoc v rámci projektů, které je mají připravit na odchod do běžného života?

V položce 13 se respondenti vyjádřili, k tomu zda jsou děti zapojovány do projektů, které jim mají pomoci připravit se na odchod do běžného života. Plných 80% dotázaných respondentů potvrdilo, že děti mají zájem o účast v těchto projektech. Jen 20% dotázaných respondentů odpovědělo, že neví, jestli děti mají o tyto projekty zájem.

Pozitivním zjištěním bylo, že děti mají zájem a účastní se těchto projektů.

6.7 Analýza rozhovorů

1. otázka: Jak dlouho pracujete jako vychovatelka v dětském domově?

Tato otázka nás seznámila s tím, jak dlouho respondenti pracují v dětském domově. Odpovídal nám ředitel dětského domova, který jej vede již čtrnáct let. Dále jsme se ptali vychovatelek pracujících v dětském domově 16 let a 1,5 roku.

2. otázka: Jak ve vašem dětském domově probíhá příprava dětí na jejich odchod do běžného života?

Příprava dětí probíhá pravidelně formou individuálních pohovorů, besed a kurzů. Všichni respondenti se shodli na tom, že je důležitý nácvik praktických činností (vaření, úklid, rozpočet, finanční gramotnost) při, kterém je kladen důraz na individualitu dítěte. Dětský domov Dolní Počernice, využívá k této přípravě cvičný byt, který má k dispozici.

3. otázka: Jaké kompetence využíváte při přípravě dětí na jejich odchod z dětského domova?

Respondenti používají všechny možné kompetence, nejvíce však kompetenci jazykovou. Ředitel dětského domova nepojmenoval kompetence přímo, ale popsal nám jako důležitou kompetenci sociální a profesní.

4. otázka: Jste zapojeni do projektů, které mají dětem pomoci při začlenění do běžného života?

V rozhovorech nám respondenti potvrdili, že v současné době jsou děti dětských domovů zapojeny do různých projektů, které jsou zaměřeny na jejich přípravu na odchod do běžného života.

Projekty jsou připraveny pro děti z různých dětských domovů, a proto se v obou domovech děti účastní, projektu Jdi za svým snem, New job new life. Tyto projekty pro děti mají časové omezení, proto se vždy vedení snaží zapojit děti do nových projektů.

5. otázka: Mají děti zájem o pomoc v rámci různých projektů?

Při odpovědích na tuto otázku se respondenti shodli, že děti mají o zapojení do projektů zájem. Ředitel nám na základě svých zkušeností potvrdil, že o zapojení do projektů má zájem přibližně 80% dětí.

6. otázka: Kam většinou odchází děti, pokud dovrší věkové hranice 18ti let?

Respondenti se shodli na tom, že se většina dětí, pokud nezůstanou v dětském domově, vrací zpátky ke svým rodinám, přátelům. Jen občas tyto děti využijí možnosti bydlení v startovacích bytech nebo ubytovnách.

7. otázka: Mají děti možnost využít startovací byty nebo domy na půl cesty?

Respondenti nám potvrdili, že děti mají možnost ubytování a pokud mají zájem, dětský domov jim pomůže s ubytováním ve startovacím bytě

8. otázka: Víte, jak často děti Vámi nabízené informace a možnosti využívají?

Při odpovědích na tuto otázku se projevily různé zkušenosti respondentů.

Ředitel byl optimistický a potvrdil, že 80% dětí tuto možnost využije. Vychovatelka s 16 letou praxí odhadla asi 50% dětí. Nejmladší vychovatelka nám nedokázala na tuto otázku odpovědět, protože nemá dostatek zkušeností a informací.

9. otázka: Proč děti nevyužívají Vámi nabízené možnosti?

Respondenti jsou přesvědčeni, že děti nevyužívají nabízené možnosti, protože se chtějí osamostatnit, mít více volnosti a vrátit se ke své rodině a přátelům. Zároveň však děti, mají obavu ze samostatného života a s tím spojené zodpovědnosti.

10. otázka: Jaké úspěchy se začleněním dětí do běžného života máte?

Odpovědi na tuto otázku nám potvrdily, že se děti do běžného života zapojují, ale záleží na věku a mentalitě dětí. Dle názorů námi dotazovaných respondentů se v Dolních Počernicích se do běžného života lépe zapojují dívky, naopak v Ledcích jsou to spíše chlapci. Procentuální vyjádření zapojení dětí do běžného života se liší hlavně díky zkušenostem námi oslovených respondentů.

6.8 Ověření výzkumných otázek

Výzkumná otázka č. 1

Děti při odchodu z dětského domova do běžného života mají největší problém s bydlením.

Výzkumná otázka č. 1 se nepotvrdila. Respondenti se v rámci dotazníkového šetření vyjádřili, že děti při odchodu z dětského domova mají největší problém s financemi. Tuto možnost zvolilo celkem 90% námi dotázaných respondentů. Problém s bydlením má podle výzkumu 75 % dětí, následují problémy s pracovním umístěním, které volilo 70 % respondentů a problémy se sociálními jistotami zvolilo 65 % respondentů. V rámci dotazníkové šetření společně s odpověďmi respondentů při rozhovorech jsme si potvrdili, že děti při odchodu z dětského domova musí řešit mnoho problémů, které jim ztěžují jejich začlenění do naší společnosti.

Výzkumná otázka č. 2

Vychovatelé využívají své kompetence k přípravě dítěte na odchod z dětského domova.

Tato výzkumná otázka se potvrdila částečně. Vychovatelé samozřejmě používají své kompetence k přípravě dítěte na odchod z dětského domova, ale nevyužívají je všechny dostatečně.

Respondenti potvrdili, že nejvíce využívají kompetenci sociální 100%, kulturní 70% a následovaly kompetence rozumové a jazykové s 65%. Nejméně je využívána kompetence inovační 30%.

Překvapilo mě, že kompetence jazyková nezískala také 100%. Vždyť na děti mluví vychovatelé každý den, a kdyby se s nimi nedokázali domluvit, nemohli by je připravit na odchod do běžného života. Zároveň jsem si uvědomila jak velký problém při výchově je jazyková bariéra, protože mnohé z dětí, kteří žijí v dětských domovech, nerozumí spisovnému českému jazyku.

Výzkumná otázka č. 3

Děti využívají nabízenou možnost přechodného ubytování v startovacích bytech, azylových domech, domech na půl cesty.

Tato mnou stanovená výzkumná otázka se nepotvrdila. Děti možnost přechodného ubytování v startovacích bytech, azylových domech, domech na půl cesty využívají jen v malém procentu. Toto jsem si potvrdila díky výzkumnému šetření v obou dětských domovech. Při dotazníkovém šetření v otázce č. 10 jen 50% respondentů odpovědělo, že děti pobyt v těchto zařízeních využívají, ale v otázce číslo 11 nám jen 20% respondentů potvrdilo, že děti možnost náhradního ubytování skutečně využijí. Při rozhovorech nám respondenti sdělili, že pokud děti mají zájem o náhradní ubytování, pracovníci dětského domova jim pomohou zajistit ubytování ve startovacím bytě, azylovém domě nebo v domech na půl cesty.

Výzkumná otázka č. 4

Děti jsou na odchod z dětského domova dostatečně připravené.

Výzkumná otázka číslo 4, se potvrdila. Děti jsou na odchod do běžného života dobře připraveny. Vychovatelé v rámci svých kompetencí děti na odchod z dětského domova pravidelně připravují. Tato příprava probíhá v rámci výchovně vzdělávacího procesu v dětském domově. Dále jsou děti zapojeny do různých projektů, které je připravují na jejich odchod z dětského domova. Bohužel, děti nedokáží všechny informace, které od vychovatelů získávají plnohodnotně využít. Je to dáno hlavně tím, že se vrací do svého původního prostředí k rodině, přátelům a stylu života, v němž byly vychovávány, a který je jim vlastní. Dávají přednost volnosti, kterou jim život v rodině nebo mezi přáteli přináší. Respondenti nám v rozhovoru potvrdili, že se děti v okamžiku odchodu z dětského domova, bojí samostatnosti a zodpovědnosti, kterou mají sami za sebe převzít.

7 ZÁVĚR

Bakalářská práce zabývající se tématem „*Připravenost dětí z dětských domovů na odchod do běžného života*“, se skládá z části praktické a části teoretické. V teoretické části jsem vysvětlila definice ústavní výchovy s její charakteristikou a stručnou charakteristikou ústavní výchovy tak jak je definují zákony České republiky. V další kapitole jsem zpracovala důvody pro příchod dítěte do dětského domova. Stručně jsem je charakterizovala. V následující kapitole jsem se zaměřila na přípravu dítěte na odchod z dětského domova. Seznámili jsme se s pojmem vychovatel, následně jsme probrali kompetence, které vychovatel využívá při přípravě dítěte na jeho odchod z dětského domova. V tom vychovatelům pomáhají nadace a jimi připravené projekty, které jsou popsány v další kapitole. V závěru teoretické části mé práce jsme se zajímali o možnosti přechodného bydlení, které děti z dětského domova mohou při odchodu využít.

V praktické části bakalářské práce jsem prováděla vlastní výzkumné šetření. Použila jsem k tomu dotazníkovou metodu a rozhovory s panem ředitelem dětského domova a s jednou vychovatelkou s delší a kratší praxí v dětském domově. Jejich odpovědi jsem následně analyzovala a výsledky analýzy využila pro potvrzení nebo vyvrácení mnou stanovených výzkumných otázek.

Další součástí praktické části, bylo dotazníkové šetření mezi vychovateli. Výsledky dotazníkového šetření nám dokazují, že vychovatelé plnohodnotně využívají své kompetence k přípravě dětí na jejich odchod z dětského domova. Děti jsou zapojovány do různých projektů, které je připravují na jejich odchod z dětského domova. Dále jsou jim předávány informace týkající se startovacích bytů, azylových domů a domů na půl cesty. A přesto, že jsou v dětském domově pečlivě připravovány na začlenění do běžného života, vychovatelé využívají své kompetence k tomu, aby dětem pomohli a naučili je vše důležité, co budou v budoucnosti potřebovat, mnohé děti nedokáží tyto informace a možnosti využít. Hlavním důvodem je fakt, že na děti působí jejich rodiče, blízcí příbuzní a přátelé, kteří mají snahu o to, aby se děti vrátily zpátky do rodin, odkud byly odebrány. Rodiče nemají snahu ani zájem, aby děti žily, lepším životem než oni.

Zjistila jsem, že děti minimálně využívají možnosti náhradního ubytování. Myslím si, a respondenti můj názor potvrdili, že děti chtějí mít více osobní volnosti a

vrátit se ke své rodině. Zároveň však mají obavu ze samostatného života a s tím spojené zodpovědnosti.

Závěrem musím objasnit, proč jsem si téma „*Přípravenost dětí z dětských domovů na odchod do běžného života*“, vybrala pro svou bakalářskou práci. Pracuji v dětském domově již 18 let. Nastoupila jsem jako uklízečka a prادلena. Práce s dětmi mě natolik zaujala, že jsem se rozhodla: „Budu pracovat jako vychovatelka.“ Ve svých 32 letech jsem začala studovat a o tři roky později jsem již skládala svou zkoušku z dospělosti - maturitu. Dále jsem si doplnila minimální pedagogické vzdělání a začala v dětském domově pracovat jako vychovatelka. Starám se o skupinu osmi dětí ve věku 4 až 17 let. Mám k nim blízký vztah a snažím se připravit je co nejlépe na jejich budoucí život. Víím, že odchod do běžného života je pro ně velice těžký a přesto, že se jim snažím věnovat a naučit je vše co znám, víím, že to jaká je čeká budoucnost, záleží jen na nich. Vždyť i já v okamžiku, kdy jsem odcházela z domova, musela jsem řešit spoustu pro mě nových situací. Stále jsem se vracela domů k rodině a žádala je o pomoc. Samozřejmě mně vždy rádi pomohli, ale i tak si po letech vzpomínám, jak těžké to byly začátky. Víím, že děti z dětských domovů tento luxus požádat rodinu o pomoc často nemají, a proto je jejich start do života mnohem těžší.

V tomto okamžiku si vždy vzpomenu na jednu kolegyni, která je již několik let ve starobním důchodu. Jednou mi vyprávěla o chlapci, kterého vychovala, a on vystudoval vysokou školu. Hlavně si pamatuji větu, kterou řekla: „*I kdybys pomohla jednomu dítěti, tak tahle práce stojí za to*“. Na mou otázku: „*A co ty ostatní děti?*“ Odpověděla: „*To už je riziko našeho povolání, že nemůžeš pomoci někomu, kdo o to nestojí*“. Dlouho jsem o rozhovoru přemýšlela a ze začátku jsem jejím slovům vůbec nerozuměla. Bohužel, nebo spíše bohudík, dnes kolegyni začínám rozumět. Pokud dítě nebude o moji pomoc stát, nemůžu mu pomoci.

Do budoucna budu i nadále přesvědčena, že časem (snad, možná) děti ocení naši práci a snahu jim pomoci v jejich nelehkém dětském životě. A možná, někteří z nich si vzpomenu na to, jak vyrůstali v dětském domově a na tety, strýce a další zainteresované lidi, kteří je vychovali a snažili se z nich udělat správné a hlavně připravené jedince na nelehký život až jednou „odletí“ z našeho dětského domova do širého světa dospělých lidí.

8 SEZNAM POUŽITÝCH INFORMAČNÍCH ZDROJŮ

Bez podpory občas ztratí motivaci i ti nejsilnější. Naše poslání je pomáhat mladým lidem z dětských domovů a pěstounské péče. [online]. © VK 2017, [cit. 2017-02-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.nadaniadovednosti.cz/o-nas/poslani-a-cile>>.

ČESKO. Zákon č. 109 ze dne 5. února 2002 o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 48, s. 2978-2991. Dostupné z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=109/2002&typeLaw=zakon&what=Cislo zakona smlouvy>>. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 109 ze dne 5. února 2002 o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 48, s. 2978-2991. [online] Praha: © AION CS, s.r.o. 2010-2017, [cit. 2017-02-15]. Dostupný z WWW: <<https://zakonyprolidi.cz/cs/2002-109>>. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33, s. 1026-1368. [online] Praha: © AION CS, s.r.o. 2010-2017, [cit. 2017-02-15]. Dostupný z WWW: <<https://zakony.kurzy.cz/2012-89obcansky-zakonik/cast-2-hlava-3-dil-4/>>. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 108 ze dne 14. března 2016 o sociálních službách. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2016, částka 37, s. 1257-1289. [online] Praha: © AION CS, s.r.o. 2010-2017, [cit. 2017-02-20]. Dostupný z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>>. ISSN 1211-1244.

Dětský domov, Základní škola a Mateřská škola Ledce, příspěvková organizace. [online] Ledce: Copyright ©2015 Petr Šíma. All Rights Reserved. [cit. 2017-03-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.ddledce.cz/index.php/detsky-domov>>.

Dětský domov Dolní Počernice. [online] Praha: Copyright ©2017. [cit. 2017-03-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.domovpocernice.cz/>>.

Doporučený postup k zajišťování fakultativních činností při poskytování sociálních služeb. [online] Praha: © MPSV 2013. [cit. 2017-02-24]. Dostupný z WWW: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/15749/DP_fakultativni_sluzby_final.pdf>.

Dům na půl cesty pomoc mladým lidem bez rodinného zázemí. [online]. © Dům na půl cesty 2016, [cit. 2017-02-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.dumnapulcesty.cz/>>.

Jaká je opravdu situace dětí v dětských domovech? [online]. Copyright © Aiwan. Kolobok smiles. [cit. 2017-02-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.chytrazena.cz/jaka-je-opravdu-situace-deti-v-detskych-domovech-24262.html>>.

Jean Jacques Rousseau. [online] Praha: © 2010 citaty-slavnych.cz. [cit. 2017-04-09]. Dostupný z WWW: <http://citaty-slavnych.cz/autor/Jean-Jacques_Rousseau>.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Archiv Dětský domov, Základní škola a Mateřská škola Ledce, příspěvková organizace.* Ledce: 2011.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Archiv Dětský domov Dolní Počernice., příspěvková organizace.* Praha: 2013.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Vnitřní řád 2016 - Dětský domov, Základní škola a Mateřská škola Ledce, příspěvková organizace.* s. 16. 1 vyd. Ledce: 2016.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Výroční zpráva 2013 - Dětský domov, Základní škola a Mateřská škola Ledce, příspěvková organizace.* s. 22. 1 vyd. Ledce: 2013.

MAREK, J.; STRNAD, A.; HOTOVCOVÁ, L.. *Bezdomovectví: v kontextu ambulantních sociálních služeb.* Praha: Portál, 2012., s. 175, ISBN 978-80-262-0090-1.

MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. Vyd. 2., přepracováno. Praha: Portál, 2008, s. 271. ISBN 978-80-7367-368-0.

MATOUŠEK, O. *Ústavní péče*. 2. rozš. a přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1999. Studijní texty (Sociologické nakladatelství), sv. 8. s. 159. ISBN 80-85850-76-1.

Naše poslání. Nadace Terezy Maxové. [online] Praha: Copyright Nadace Terezy Maxové dětem 2009-2017, [cit. 2017-03-02]. Dostupný z WWW: <<https://www.nadaceterezymaxove.cz/o-nadaci/nase-poslani/>>.

Naše pomoc. [online] Praha: Copyright Nadace Terezy Maxové dětem 2009-2017, [cit. 2017-03-02]. Dostupný z WWW: <<https://www.nadaceterezymaxove.cz/nase-pomoc/>>.

PETRUSEK A KOL. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. s. 747. ISBN 80-7184-164-1.

Pomáháme mladým lidem na cestě z dětských domovů. [online]. © 2014–2017 Komerční banka – Société Générale Group, [cit. 2017-02-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.nadacejistota.cz/o-nadaci/aktuality/pomahame-mladym-lidem-na-cestech-z-detskych-domovu/>>.

Řidičské průkazy. [online]. Copyright © Nadační fond manželů Livie a Václava Klausových, 2004-2012. Vytvořilo KFM, 2008, 2014. [cit. 2017-02-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.nadacnifondklausovych.cz/>>.

Seznam dětských domovů. [online]. © 2017 Federace dětských domovů ČR [cit. 2017-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.fddcr.cz/node/120>>.

9 SEZNAM TABULEK, GRAFŮ

Seznam grafů

Graf 1: Důvody k umístění dítěte do DD	40
Graf 2: Věk dětí při příchodu do DD	42
Graf 3: Odchod dětí z dětského domova	43
Graf 4: Pohlaví	44
Graf 5: Jak dlouho pracujete v dětském domově?	45
Graf 6: Myslíte si, že je příprava dítěte na jeho odchod z domova důležitá?	46
Graf 7: Jaké kompetence využíváte při přípravě dítěte na odchod z dětského domova?	47
Graf 8: Myslíte si, že plnohodnotně využíváte své kompetence?	48
Graf 9: Jak často probíhá příprava dítěte na odchod z dětského domova?	49
Graf 10: S čím mají děti po odchodu z dětského domova největší problém?	50
Graf 11: Dokáží děti od Vás získané informace plnohodnotně využít?	51
Graf 12: Myslíte si, že informace o možnostech, využít startovací byty, domy na půl cesty nebo azylové domy jsou dostačující?	52
Graf 13: Využívají možnosti pobytu v těchto zařízeních?	53
Graf 14: Kam většinou děti z dětského domova odchází?	54
Graf 15: Myslíte si, že připravenost dětí na odchod do běžného života je:	55
Graf 16: Mají děti zájem o pomoc v rámci projektů, které je mají připravit na odchod do běžného života?	56

Seznam tabulek

Tabulka 1: Individuální vzdělávací plán 17 ti leté dívky pro rok 2017	22
Tabulka 2: Důvody k umístění dítěte do dětského domova	39
Tabulka 3: Věk dětí při příchodu do dětského domova	41
Tabulka 4: Odchod dětí z dětského domova	42
Tabulka 5: Pohlaví	44
Tabulka 6: Jak dlouho pracujete v dětském domově?	45
Tabulka 7: Myslíte si, že je příprava dítěte na jeho odchod z domova důležitá?	46

Tabulka 8: Jaké kompetence využíváte při přípravě dítěte na odchod z dětského domova?	47
Tabulka 9: Myslíte si, že plnohodnotně využíváte své kompetence?	48
Tabulka 10: Jak často probíhá příprava dítěte na odchod z dětského domova?	49
Tabulka 11: S čím mají děti po odchodu z dětského domova největší problém?	50
Tabulka 12: Dokáží děti od Vás získané informace plnohodnotně využít?	51
Tabulka 13: Myslíte si, že informace o možnostech, využít startovací byty, domy na půl cesty nebo azylové domy jsou dostačující?	52
Tabulka 14: Využívají možnosti pobytu v těchto zařízeních?	53
Tabulka 15: Kam většinou děti z dětského domova odchází?	54
Tabulka 16: Myslíte si, že připravenost dětí na odchod do běžného života je:	55
Tabulka 17: Mají děti zájem o pomoc v rámci projektů, které je mají připravit na odchod do běžného života?	56

10 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - DOTAZNÍK

I - II

Příloha B - ROZHOVORY

III - VIII

Příloha A - DOTAZNÍK

Dobrý den,

obracím se na Vás s prosbou o vyplnění dotazníku, který je součástí bakalářské práce. Dotazník poodhaluje klady a zápory „*Přípravenosti dětí z dětských domovů na odchod do běžného života.*“ Ráda bych zhodnotila situaci z pohledu Vás, vychovatelů a ředitelů DD.

Dotazník je velmi krátký a zabere Vám pouze pár minut. Svě odpovědi můžete označit kolečkem, křížkem nebo podtržením. Dotazník je anonymní a bude sloužit pouze k účelům bakalářské práce.

Děkuji Vám za ochotu, spolupráci a čas, který budete vyplňování věnovat. Prosím o zpětné zaslání dotazníku.

Přeji Vám hodně životních úspěchů.

Hana Krupičková

1. Pohlaví: Žena Muž

2. Jak dlouho pracujete v dětském domově?

- a) 0 – 5 let c) 11 - 15 let
b) 6 – 10 let d) 15 a více let

3. Myslíte si, že je příprava dítěte na jeho odchod z dětského domova důležitá?

ANO NE

4. Jaké kompetence využíváte při přípravě dítěte na odchod z dětského domova?

(vyberte více odpovědí)

- a) Jazyková d) Rozumová
b) Kulturní e) Inovační
c) Sociální

5. Myslíte si, že plnohodnotně využíváte své kompetence?

ANO NE NEVÍM

6. Jak často probíhá příprava dítěte na odchod z dětského domova?

- a) Denně c) Týdně
b) 1x za měsíc d) Nikdy

7. S čím mají děti po odchodu z dětského domova největší problém? (vyberte více odpovědí)

- a) Bydlení Sociální jistoty
b) Pracovní umístění Finance

8. Dokáží děti od Vás získané informace plnohodnotně využít?

- ANO NE NEVÍM

9. Myslíte si, že informace o možnostech, využít startovací byty, domy na půl cesty nebo azylové domy jsou dostačující?

- ANO NE

10. Využívají možnosti pobytu v těchto zařízeních?

- ANO NE NEVÍM

11. Kam většinou děti z dětského domova odchází? (vyberte více odpovědí)

- a) Rodina c) Startovací byt
b) Pěstounská péče d) Nevím

12. Myslíte si, že připravenost dětí na odchod do běžného života je:

- a) Výborná c) Dobrá
b) Průměrná d) Nedostačující

13. Mají děti zájem o pomoc v rámci projektů, které je mají připravit na odchod do běžného života?

- ANO NE NEVÍM

Příloha B - ROZHOVORY

Respondent č. 1 - ředitel dětského domova

1. Jak dlouho pracujete jako ředitel dětského domova?

„Ředitelem dětského domova jsem 14 let.“

2. Jak ve Vašem dětském domově probíhá příprava dětí na jejich odchod do běžného života?

„Máme program Lépe připraven do života. Děti od 12. let se mimo běžných činností na rodince zapojují do tematických výjezdů, workshopů a chodí dle nabídky na vzdělávací aktivity. V případě potřeby a přání chodí na terapie. Děti mohou být i ve cvičném bytě.“

3. Jaké kompetence využívají vychovatelé při přípravě dětí na jejich odchod z dětského domova?

„Od běžných domácích činností - rozpočet, strava, úklid, praní - přes motivaci, příklad až po kontrolu školy, tipování vhodných programů pro děti či plánování budoucnosti.“

4. Jste zapojeni do projektů, které mají dětem pomoci při začlenění do běžného života?

„Nadání a dovednosti, New job new life, Nový start s Veronikou, Letní dům.“

5. Mají děti zájem o pomoc v rámci různých projektů?

„Z 80 % ano.“

6. Kam většinou odchází děti, pokud dovrší věkové hranice 18ti let?

„Zůstávají. Když odchází, tak kamarád, přítel, rodina.“

7. Mají děti možnost využít startovací byty nebo domy na půl cesty?

„Startovací byty máme, ale děti musí ukončit přípravu na budoucí povolání zde v domově.“

8. Víte, jak často děti tyto možnosti využívají?

„80 % dětí byty využije.“

9. Proč děti nevyžívají Vámi nabízené možnosti?

„Chťejí se plně osamostatnit, mít plnou volnost.“

10. Jaké úspěchy se začleněním dětí do běžného života máte?

„60% dívky, 40% chlapci. Ale mění se to - věkem, počtem odchodů.“

Děkuji Vám za rozhovor.

Respondent č. 2 - Vychovatelka dětského domova - DD Ledce

1. Jak dlouho pracujete jako vychovatelka v dětském domově?

„Jako vychovatelka v dětském domově pracuji již 16 let.“

2. Jak ve vašem dětském domově probíhá příprava dětí na jejich odchod do běžného života?

„Příprava dětí probíhá formou individuálního vzdělávání, vaření, finanční gramotnost, sexuální výchova, nácvik praktických dovedností. Děti absolvují různé kurzy.“

3. Jaké kompetence využíváte při přípravě dětí na jejich odchod z dětského domova?

„Při přípravě dětí používám kompetenci sociální, jazykovou, kulturní, profesní.“

4. Jste zapojeni do projektů, které mají dětem pomoci při začlenění do běžného života?

„Ano jsme zapojeni. Děti se účastní projektů: Jdi za svým snem, Šance dětem, New job new life.“

5. Mají děti zájem o pomoc v rámci různých projektů?

„Většinou ano.“

6. Kam většinou odchází děti, pokud dovrší věkové hranice 18ti let?

„Děti většinou odchází do rodiny, k přátelům občas využijí startovací byty nebo ubytovny.“

7. Mají děti možnost využít startovací byty nebo domy na půl cesty?

„Ano, ale jen tehdy pokud nemají možnost vrátit se do svého původního prostředí.“

8. Víte, jak často děti Vámi nabízené informace a možnosti využívají?

„Asi 50% je využije.“

9. Proč děti nevyužívají Vámi nabízené možnosti?

„Bojí se samostatného života a vlastní zodpovědnosti. Dají přednost rodině nebo kamarádům.“

10. Jaké úspěchy se začleněním dětí do běžného života máte?

„Lépe se začleňují chlapci než děvčata. Poměr je asi 60% : 40%.“

Děkuji Vám za rozhovor.

Respondent č. 3 - Vychovatelka dětského domova - DD Dolní Počernice

1. Jak dlouho pracujete jako vychovatelka v dětském domově?

„V dětském domově pracuji 4 roky, ale jako kmenová vychovatelka 1,5 roku.“

2. Jak ve vašem dětském domově probíhá příprava dětí na jejich odchod do běžného života?

„Příprava probíhá s dětmi z celé skupiny formou besed. S dětmi, u kterých se blíží ukončení jejich pobytu v DD, jsou vedeny individuální pohovory a předkládají se jim možnosti, které mohou a nemusí využít. Vychovatel se vždy snaží najít nejlepší řešení, pro dané dítě.“

3. Jaké kompetence využíváte při přípravě dětí na jejich odchod z dětského domova?

„Používám všechny mé kompetence, ale nejvíc jazykovou a sociální.“

4. Jste zapojeni do projektů, které mají dětem pomoci při začlenění do běžného života?

„V současné době jsou to projekty: Jdi za svým snem, který má dětem pomoci najít práci a projekt New job new life.“

5. Mají děti zájem o pomoc v rámci různých projektů?

„Záleží na tom, jestli je daný projekt zaujme. Pokud jsou motivovány, tak zájem mají.“

6. Kam většinou odchází děti, pokud dovrší věkové hranice 18ti let?

„Drtivá většina se vrací ke svým rodinám.“

7. Mají děti možnost využít startovací byty nebo domy na půl cesty?

„Pokud o toto děti stojí, možnost mají. Záleží na každém dítěti, pokud o startovací byt stojí, snažíme se jej umístit.“

8. Víte, jak často děti Vámi nabízené informace a možnosti využívají?

„Přesný počet nevím.“

9. Proč děti nevyužívají Vámi nabízené možnosti?

„Zejména proto, že se chtějí vrátit ke svým rodinám. I když u nás stráví dětství bez toho, aby o ně rodina projevila větší zájem, tak po dovršení 18 roku je pro ně i tato, sice nefunkční rodina jistotou.“

10. Jaké úspěchy se začleněním dětí do běžného života máte?

„Máme přibližně 60% úspěch.“

Děkuji Vám za rozhovor.